

ОБЩИНА БЯЛА СЛАТИНА

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА БЯЛА СЛАТИНА

за периода 2022 – 2028 г.

Приета с Решение №/2022г. на Общински съвет Бяла Слатина

2022г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ	2
II. ВЪВЕДЕНИЕ	3
II.1. Обхват на програмата	3
II.2. Правно основание за разработване на програмата	3
II.3. Принципи на програмата	4
II.4. Цели на програмата	7
II.5. Определяне и въвличане на заинтересовани страни.....	7
III. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА	8
III.1. Географско положение и обща характеристика на територията.....	8
III.1.1. Полезни изкопаеми	9
III.1.2. Води.....	9
III.1.3. Почви и поземлени ресурси.....	10
III.1.4. Териториално развитие, селищна система, население и урбанизация.....	10
III.2. Състояние на местната икономика	11
III.2.1. Селско стопанство.....	12
III.2.2. Промисленост.....	12
III.2.3. Туризъм.....	13
III.2.4. Общински дружества и предприятия.....	14
III.2.5. Социални дейности.....	15
III.3. Състояние на инфраструктурата.....	15
III.3.1. Транспорт и пътна инфраструктура.....	15
III.3.2. Вик инфраструктура.....	18
III.3.3. Електроенергийна инфраструктура	20
III.4. Анализ на компонентите на околната среда.....	20
III.4.1. Въздух.....	21
III.4.2. Води.....	24
III.4.3. Земи и почви.....	25
III.4.4. Биологично разнообразие.....	26
III.4.5. Шум.....	27
III.4.6. Отпадъци	28
III.4.7. Радиационен контрол	55
III.4.8. Зелена система.....	54
III.5. Администриране и публичност на дейностите по опазване на околната среда.....	56
III.6. Финансиране на дейностите по опазване на околната среда.....	57
IV. SWOT АНАЛИЗ.....	58
V. ВИЗИЯ.....	61
VI. ЦЕЛИ.....	61
VII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	64
VIII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА	
IX. ПРИЛОЖЕНИЯ	65
Приложение 1. Раздел „Лечебни растения“	65

ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА.....	72
--	----

I. СПИСКЪН НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АИС	Автоматична измервателна станция
БО	Битови отпадъци
БДУВЧР	Басейнова дирекция за управлението на водите в Черноморски район
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДФЗ	Държавен фонд Земеделие
ЕО	Екологична оценка
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗ	Защитена зона
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
ИУГ	Излезли от употреба гуми
КАВ	Качество на атмосферния въздух
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
НАСЕМ	Национална автоматизирана система за екологичен мониторинг
НЕМ	Национална екологична мрежа
НПРБ	Национална програма за развитие: България
НПУДО	Национална програма за управление на дейностите по отпадъците
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НППОУ	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
НСИ	Национален статистически институт
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НСОБС	Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
НСОС	Национална стратегия за околна среда
НСОВС	Национална стратегия за развитие на водния сектор
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
НУАБА	Негодни за употреба автомобилни батерии и акумулатори
ОИСР	Организацията за икономическо сътрудничество и развитие
ООп	Организация по оползотворяване
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ОПР	Общински план за развитие
ОСР	Отпадъците от строителство и разрушаване
ОУП	Общ устройствен план
ПДК	Предельно допустима концентрация
ПИП	Прединвестиционни проучвания
ПО	Предотвратяването на отпадъците
ПРСР	Програма за развитие на селските райони

II. ВЪВЕДЕНИЕ

II.1. Обхват на програмата

Общинската програма за опазване на околната среда (ОПООС) на Община Бяла Слатина е изготвена за периода 2022–2028г. в отговор на обществената потребност от осъществяване на планова, открита и предсказуема политика в областта на околната среда. Програмата за опазване на околната среда (ПООС) на Община Бяла Слатина обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общините в съответствие с нормативните документи по опазване на околната среда.

Настоящата програма е разработена от Общинска администрация Бяла Слатина. Плана за действие е част от приложния инструментариум за обективното отчитане на изпълнението на програмата и мониторинговия процес. При изготвянето им бяха привлечени експерти и консултанти от различни сектори, организации и институции, които дадоха своя неопценим принос за качеството на аналитичните и прогнозни материали, без които създаването на този стратегически документ би било невъзможно.

ОПООС отговоря на нарастващата необходимост от опазването и подобряването на качеството на околната среда да се разглежда като един от стълбовете на устойчивото развитие, съвместно с икономическото и социалното развитие. Програмата очертава цели и действия, насочени към опазването, възстановяването и възпроизводството на естествената околна среда, поддържането на разнообразието на живата природа, разумното използване на природните богатства и ресурсите на страната в контекста на устойчивото развитие.

II.2. Правно основание за разработване на програмата

Програмата за опазване на околната среда на община Бяла Слатина е изготвена в съответствие с чл. 79, т. 1 от Закона за опазване на околната среда и Указанията на Министерство на околната среда и водите относно структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда.

При разработване на ПООС, органите на местното самоуправление се ръководят и от указания на министъра на околната среда и водите. Териториалните административни звена към съответните министерства и държавни агенции, които събират и разполагат с информация за околната среда, подпомагат разработването на програмата чрез участие на свои експерти и предоставяне на информация. При разработването, допълването и актуализирането на програмата се привличат и представители на неправителствени организации, на фирми и на браншови организации.

ПООС е изготвена в тясно съответствие с принципите на Националната стратегия за околна среда (НСОС), която се разработва за период от 10 години и се приема от Народното събрание по предложение на Министерския съвет (чл. 76, ЗООС). В допълнение на основния национален стратегически документ в областта на околната среда, се разработват и приемат и други национални планове и програми по компоненти на околната среда и фактори, които им въздействат. Те се основават на принципите, целите и приоритетите на Националната стратегия за околна среда и са в съответствие с изискванията на специалните закони за околната среда. При разработването на програмата са взети предвид следните

законови изисквания и редица европейски и национални програмни и методически документи и изследвания, в т.ч.:

- Оперативна програма „Околна среда 2021 – 2027“
- Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.;
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие;
- Национален план за действие по изменение на климата;
- Национална програма за намаляване на общите годишни емисии на серен диоксид, азотни оксиди, летливи органични съединения и амоняк в атмосферния въздух – валидна до 2018 г.;
- Национална стратегия за развитие на водния сектор;
- Национална програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Република България 2007 – 2013г. – актуализация за програмен период 2021 – 2028 г.;
- Общинска програма за опазване на околната среда на община Бяла Слатина за периода 2019-2021г.;
- Общински план за развитие на община Бяла Слатина за периода 2014 – 2020 г.;
- Справки, годишни доклади и отчети на Община Бяла Слатина.

Други използвани **източници на информация**, са както следва:

- Официални данни и статистическа информация от ТСБ – Враца, РИОСВ – гр. Враца и други;
- Информация, предоставена от дирекциите на общинска администрация Бяла Слатина;
- Относимите и приложими нормативни и подзаконови актове;
- Интернет ресурси /сайтове и портали/: Официален сайт на Община Бяла Слатина, НСИ, МОСВ, ИАОС и други.

II.3. Принципи на програмата

Националната стратегия за околна среда и общинските програми за околна среда са средство за постигане целите на закона и се разработват в съответствие с принципите за опазване на околната среда, регламентирани в Закона за опазване на околната среда, а именно:

1. Устойчиво развитие

Устойчивото развитие се дефинира като развитие, което „посреща потребностите на настоящото поколение, без да е в ущърб на възможността бъдещите поколения да посрещнат собствените си нужди“. То се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда. Тази концепция предполага устойчив икономически ръст, намаляване на бедността, справедливо разпределение на националното богатство, подобряване на общественото здраве и качеството на живот, като същевременно се

намалява замърсяването на околната среда, предотвратяват се бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие.

2. Опазване на природните ресурси

Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа за устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие.

Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им.

Невъзобновяемите ресурси следва да се използват рационално и разумно, включително и като бъдат налагани ограничения върху използването на стратегически и редки природни ресурси и тяхната замяна в потреблението с алтернативни ресурси и синтетични материали.

3. Принцип на превенцията и предпазливостта

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве, следва да се избягват.

Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че:

- да причинява минимални изменения на околната среда;
- да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве;
- да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали;
- да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите;
- да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване.

Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни научни

данни не следва да бъде възприемана като основание за непредприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

4. Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики и в политиките на национално, регионално и местно равнище. На ниво община спазването и прилагането на този принцип изисква разработването, приемането и прилагането на различни концепции, стратегии, планове и програми за регионално развитие, за развитие на икономиката или на отделни нейни

отрасли и сектори (транспорт, енергетика, строителство, селско стопанство, туризъм, промишленост, образование и други) на местно равнище (но съобразени с предвижданията на национално и регионално равнище) да осигуряват интегрирано опазване на околната среда в съответствие с принципите и целите на закона и Националната стратегия за околна среда.

5. Субсидиарност на политиките

Този принцип се основава на децентрализиране на процеса на вземане на решения. Необходимо е все повече компетенции и отговорности да бъдат трансферирани в посока от централно към регионално и местно равнище. Органите на регионалното и местното управление са по-близо до проблемите и в някои случаи до правилните решения за справянето с тях.

6. Замърсителят плаща за причинените вреди

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме екологичните разходи за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

7. Прилагане на чисти технологии

Необходимо е да се насърчава въвеждането на “Чисти технологии” и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат “най-добри налични техники” в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, както и “добри земеделски практики” в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (FAO).

8. Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на съобразени с опазването на околната среда технологии, иновации, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.

9. Потребителят плаща

Всеки, който ползва природни ресурси и услуги, следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

10. Споделена отговорност

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда, трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

11. Достъп до информация за околната среда

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

12. Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да ѝ бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

II.4. Цели на програмата

Програмата за опазване на околната среда си поставя няколко основни цели:

- да идентифицира и анализира проблемите в областта на околната среда на територията на община Бяла Слатина, да установи причините и да предложи решения и действия за тяхното преодоляване;
- да насърчи и обезпечи разумното използване на ресурсите, намиращи се на територията на общината за развитие на икономическия потенциал;
- да открие приоритетите в разглежданата област;
- да обедини усилията на общинските органи, държавните институции, населението, НПО и бизнеса на територията на общината за решаване на съществуващите проблеми, свързани с опазването на околната среда;
- да аргументира мерките и проектите (дейностите) на общината, които тя ще предложи за финансиране;
- да използва оптимално ограничените финансови и човешки ресурси, като ги съсредоточи за решаване на най-приоритетните проблеми.

Програмата се приема от общинския съвет, който контролира изпълнението ѝ. По предложение на кмета на общината ежегодно с приемането на общинския бюджет се определят средства за изпълнение на приоритетни екологични проекти и дейности, включени в общинската програма за опазване на околната среда. Кметът на общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на Програмата за околна среда, а при необходимост - и предложения за нейното допълване и актуализиране. Отчетът за изпълнението на програмата се представя за информация в РИОСВ.

ПООС е динамичен и отворен документ. Тя ще бъде периодично допълвана и/или променяна съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателството и други фактори със стратегическо значение. Основният използван апарат в разработката е стратегическо планиране, почиващо на SWOT анализ. Програмата за опазване на околната среда прилага комплексна система от административни и икономически мерки за регулиране екологичното поведение на стопанските субекти и населението в общината. Програмата цели да формира правилно екологично поведение на населението, селскостопанските производители и стопанските субекти, да осигури разумен баланс между административните и пазарно-ориентираните икономически

регулатори, като в максимална степен използва представения интегриран подход за координация и взаимодействие на структури, ресурси и усилия.

II.5. Определяне и въвличане на заинтересовани страни

Процесът на определяне и въвличане на заинтересованите страни при разработване на ПООС премина през няколко стъпки. Първоначално бе **проведено анкетно проучване** сред следните целеви групи: представители на общинска администрация Бяла Слатина, представители на Общински съвет – Бяла Слатина, бизнес организации, граждани, неправителствени организации и други заинтересовани страни. В резултат на анкетното проучване бяха отчетени основни проблеми в състоянието на общината. Поставени са цели за развитие и мерки, които отчитат проблемите на общината и на основата на силните характеристики и възможностите ограничават слабите страни.

ОПООС на Община Бяла Слатина следва да се представи в РИОСВ – Враца за съгласуване. След изтичане на едномесечния срок за съгласуване, ПООС бе одобрена с издаденото от РИОСВ – Враца Решение №/..... г.

Програмата за опазване на околната среда на община Бяла Слатина бе публикувана на официалния сайт на общината <http://byala-slatina.com/> за **съгласуване със заинтересованите страни.**

След като проектът на Програмата за опазване на околната среда на община Бяла Слатина бе съгласуван с представителите на Общинска администрация – Бяла Слатина, с РИОСВ – Враца, както и със заинтересованите страни, документът бе внесен за **съгласуване в Общински съвет – Бяла Слатина** и одобрен с Решение №...../..... г.

III. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

III.1. Географско положение и обща характеристика на територията

Бяла Слатина заема средищно положение в Северозападна България и е на почти еднакво разстояние от река Дунав и Предбалкана. Намира се във Врачанска област, а общинският център е на 48 км североизточно от Враца. Като средище се намира в центъра на триъгълника, обособен от трите града Враца, Монтана и Плевен и е разположен в Дунавската хълмиста равнина върху терасите на р. Скът с надморска височина 126 м. за град Бяла Слатина, при средна за общината 202 м.

Община Бяла Слатина попада в административните граници на Област Враца и се намира в централната западна част на Северозападния район за планиране. Тя граничи с повечето от другите общини, попадащи в областта, а именно: на север това са общините Оряхово и Мизия, на запад – Хайредин, Борован и Враца, на юг – Мездра и Роман. На изток обаче Община Бяла Слатина граничи с общините Червен бряг и Кнежа, които попадат в административните граници на Област Плевен.

Фигура 1 - Карта на област Враца

Релефът на общината е разнообразен – равнинен и полупланински. Общинският център – град Бяла Слатина е на около 126 м. над морското равнище, с наклон на изток-североизток към река Скът. Най-високата точка е в местността „Кърчовското“ – 181 м. Най-ниската е при

местността „Туланеца“ – 108 м.

Климатът е умерено-континентален с ясно изразени температурни амплитуди. Налице е хладна пролет, сухо и горещо лято и студена зима. През летните месеци /юли и август/ термометрите значително превишават нормите. Количеството на валежите за същия период е незадоволително.

Минималната температура през зимата може да достигне до -35.5°C – една от най-ниските за цялата страна. Периодът с отрицателни средни денонощни температури е твърде продължителен и достига до 70 денонощия. Средната месечна температура през юли е около 23°C , а максималната достига до 42.7°C . Средните годишни валежи между 520-530 мм са с характерното за умерено-континенталния климат вътрешно годишно разпределение.

Средната продължителност на летните засушавания е около 17, а на есенните – 19 денонощия. Снежната покривка се задържа до 52 – 55 денонощия. Летните горещини са продължителни. Наблюдава се около 50 % от денонощията на юни и август облачно и незасушливо време и около 35% засушливо време.

Фигура 2 - Карта на Община Бяла Слатина

III.1.1. Полезни изкопаеми

Територията на общината е бедна на полезни изкопаеми, но се срещат залежи на различни строителни материали (чакъли, пясъци и варовици). В геоложко отношение района е сравнително добре проучен. Проведени са картировъчни, сеизмични и сондажни проучвания. В близост до с. Бърдарски геран през 1976г. е открито газо-нефтено находище, което не е разработено. Освен това са предвидени проучвателни сондажи на участък „Враняк“ от газокондензатно находище „Койнаре“, разработвано от „Дайрект Петролеум България“ ЕООД.

III.1.2. Води

През територията на община Бяла Слатина преминава река Скът. Реката е от трета категория. Почвите са лъсови и това дава възможност за бързо оттичане (поемане) на повърхностните води. За това спомага и общия наклон на селището. Подпочвените води са над 3 м под терена – средно благоприятни.

Други реки минаващи през района освен р. Скът, са р. Бриша и р. Марла. Реките се подхранват предимно от повърхностни води при дъждовни валежи. Характерни са големите вътрешно годишни колебания на речните води. Повечето суходолия и доловите напълно пресъхват през сухия период. Епизодично се проявяват и големи прииждания, предимно при поройни валежи. Преминаващите междуречия и вади са слабо водоносни.

Дължината на р. Скът е 134 км. с водосборна площ 1,074 кв. км. Нейни притоци са р. Бързина и р. Грезница. Тя има дъждовно снежно подхранване. Средния годишен отток, измерен при гр. Мизия е 1.7 м³ /сек.

III.1.3. Почви и поземлени ресурси

На територията на община Бяла Слатина преобладават карбонатни черноземни, по-малко ливадни черноземни, алувиално-ливадни и други почви. Основната съставка на почвената покривка са излужените и лесивирани черноземи, които следват зонално успоредно на карбонатните черноземи. В южните части на района се срещат и сиви горски почви.

Тъй като за развитието на земеделието от особено голямо значение е почвеното богатство в Община Бяла Слатина, значителна част от обработваемата земя в общината е подходяща за отглеждането на зърнени и зеленчукови култури, лозя, захарно цвекло и др. Най-често срещани дървесни видове са акацията, дъбът, букът, липата, орехът и тополата.

Храстовата растителност е представена от люляк, шипки, глог, смрадлика и бяз. Тревната растителност е представена главно от власатка, савина, детелина, лайка, типец и др. Разнообразието на животински свят е ограничено, в следствие продължителното намаляване на горските площи и превръщането им в ливади и орни земи. Фауната е съставена предимно от евросибирски и европейски видове. Ендемичните животински видове имат ограничен брой. Характерни за бозайниците са степните видове животни,

мишка, заек, лалугер, таралеж, пор и др. От дивеча стопанско значение имат сърната, дивата свиня и заекът. Типични представители на птичия свят са яребица, фазан, лястовица, врабец и др.

Най-голям процент от структурата на територията на общината са земеделските територии – над 75 %, следвани от горските и населените места и на последно място са териториите за добив на полезни изкопаеми и териториите за инфраструктура и транспорт.

III.1.4. Териториално развитие, селищна система, население и урбанизация

Община Бяла Слатина включва 15 населени места с общо население по данни от ГРАО към 15.12.2021г. от 24 699.

Запазват се характеристиките на територията в демографско отношение – гъстота на населението 39 души/кв. км – по-ниско от нивото на област Враца- 50 души на кв. км и под средното за страната 65 души/ кв. км

Урбанизационните процеси са свързани с реструктуриране на средата за реализация на жизнените дейности адекватно на изискванията на съвременното общество. Добре управляван този процес осигурява баланса между личните и обществени стремежи и е условие за пълноценно развитие на урбанизираните територии.

Град Бяла Слатина е естественият център на общината. По големина град Бяла Слатина е в групата на малките градове в страната - до 20 000 жители. Големината по брой жители на селата в общината имат следната структура: с до 500 жители са 5 села (27%), с над 500, но до 2 000 жители са 8 села (53%) и с над 2 315 жители е само едно от селата в общината – с. Търнава.

Процентът на градското население определя и степента на урбанизация в общината. Съгласно данни от ГРАО към 15.12.2018г. в града живее малко над 50 % от населението на общината, т.е. под половината от населението все още обитава селата.

В следващата таблица е представена информация за жилищния фонд в Община Бяла Слатина за периода 2019–2021г., съгласно данни на НСИ

Година	Жилищни сгради			Жилища			Новопостроени		
	Стомано-бетонни и панелни	Тухлени	Други	1-стаен	2-стаен	3-стаен	Многостаен	Сгради	Жилища
2019	209	14 861	931	2 051	4 469	5 439	3 338	5	15
2020	85	12 317	440	591	3 678	5 462	3 841	2	2
2021	87	12 315	440	591	3 677	5 461	3 843	2	2

Жилищен фонд в община Бяла Слатина за периода 2019 – 2021 г.

През 2020–2021 г. е налице относително запазване на разполагаемия жилищен фонд в Община Бяла Слатина, включително и по отношение на новопостроените сгради и жилища на годишна база.

През наблюдавания период 2019-2021г. се запазва тенденция за построяване на 2 до 5 жилищни сгради на година.

III.2. Състояние на местната икономика

Икономическото развитие в община Бяла Слатина се асоциира с цялостното икономическо развитие в страната и не се различава съществено от средните стойности за Северозападния регион на страната. Общинската икономика на Бяла Слатина зависи и се формира от **няколко основни отрасли: селско стопанство, шивашка промишленост, машиностроене и хранително-вкусова промишленост.**

На територията на общината функционират микро-, малки и средни по размер предприятия. Преобладават микропредприятията с нает персонал до девет човека - 92.26 % от общия брой. На второ място по численост са малките предприятия с нает персонал до 49 човека – 38 броя или 6.38% и средните предприятия с нает персонал от 50 до 249 човека – 8 на брой. Микропредприятията са основната движеща сила на икономиката в района. По последни данни те формират около 45% от произведената продукция на територията и около 55% от получената печалба. При сравненията за последните две години се наблюдава увеличаване на броя и относителният дял на микропредприятията за сметка на малките и средни.

Общият брой на **заетите лица** намалява през 2021 г. с около 5% спрямо предходната година, като при микро- и малките предприятия се забелязва увеличаване на броя на заетите лица, но при средните предприятия има спад. Отчита се и нарастване на произведената продукция, както в община Бяла Слатина, така и в цялата област Враца, като темпът на нарастване за община Бяла Слатина е по-голям от този на областта. Въпреки положителните тенденции, предприятията се характеризират с неефективно производство, с висока себестойност и цена на продукцията. Материалната база е физически и морално амортизирана. Няма инвестиции в нови производства и технологии. За да се развият повечето отрасли на промишлеността е необходима обновена техническа инфраструктура, квалифицирана работна сила, суровини и повече предприемчивост.

III.2.1. СЕЛСКО СТОПАНСТВО

Аграрният сектор е с важно значение за местната икономика. Благоприятните природни условия са предпоставка за развитие на диверсифициран и ефективен аграрен сектор. Добивите са високи, стабилни и с високо качество.

Растениевъдство: Територията на община Бяла Слатина е типично аграрен район с развито селско стопанство като преобладават площите, засети с полски култури – пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед, рапица, които обхващат 95% от обработваемите земеделски земи. Останалите 5% са разпределени между трайни насаждения, лозя и ливади. Наличието на достатъчно и разнообразно производство на суровини от растениевъдството и животновъдството е предпоставка за развитие на хранително-преработвателната промишленост. Налице е потенциал за развитие на екологично чисто и биологично земеделие, поради факта, че в района няма големи промишлени замърсители.

Животновъдство: Животновъдството е основно представено от говеда и биволи, овце и кози. Отглеждат се и малък брой коне, свине, зайци и птици. Преобладават малки ферми, с малко на брой животни, което към момента задържа сектора. Като цяло се наблюдава трайно намаляване на броя на отглежданите животни. Основните проблеми пред развитието на животновъдството са ниските изкупни цени на животинска продукция и високи за много от производителите цени на концентрирани фуражи от една страна и

липсата на пазар за продукцията и слаба маркетингова политика от друга страна.

Отличните физикогеографски характеристики са с висок потенциал за развитие на селското стопанство - богатото почвено разнообразие и чистите от химично замърсяване почви благоприятстват развитието на основните полски, овощни и зеленчукови култури, както и развитието на лозарството

III.2.2. ПРОМИШЛЕНОСТ

Промишленото производство в община Бяла Слатина е представено от машиностроителни предприятия, предприятия от хранително-вкусовата, фармацевтичната, шивашката и текстилната промишленост. Основният акцент в развитието на промишлеността пада върху шивашката и текстилната промишленост. През последните години с добри темпове се развива фармацевтичната и хранително-вкусовата промишленост. На територията на общината функционират осем предприятия в категорията „средни“. Малките предприятия на територията на общината развиват дейности основно в областта на услугите (търговия, ремонтни дейности, далекосъобщения, ИТ услуги, транспортни услуги, други услуги за населението), малки преработвателни предприятия (мандри и др.) и др.

Машиностроене: Традициите в общината започват още от 1964 г., когато е създаден завод за производство на спирачни цилиндри „Гарант“. Преминал през различни форми и обединения, в момента е акционерно дружество („Гарант“ АД) с предмет на дейност – разработка и производство на машиностроителни изделия и търговия с тях в страната и чужбина, маркетинг, лизинг и инженеринг. Произвеждат се компоненти и резервни части за двигатели с вътрешно горене, електро и мотокари, леки и товарни автомобили и др. Предприятието реализира продукцията си освен на вътрешния пазар и в страни като: Германия, Канада, Италия, Русия, Унгария, Турция, Полша, Латвия, Литва, Румъния и др.

Текстилната и шивашка промишленост: Най-голям дял в промишления сектор на общината заемат фирмите от текстилната и шивашка промишленост. Специфичната характеристика на този тип производство дефинира високата нужда от човешки труд, като по този начин, браншът се превръща в основен работодател в общината. Основният двигател на предприемачеството в този тип дейност са традициите в района от една страна, както и сравнително ниската цена на труда, от друга. През последните няколко години се наблюдава относителна консолидация в бранша, като е налице и спиране на дейност на няколко предприятия. Нуждите на шивашката и текстилната промишленост са подсиgurени от средно професионално училище, което ежегодно дипломира специалисти в шивашкото дело.

Основни представители на бранша са:

„Селебра“ ЕООД, с основна дейност производство на дамска и мъжка конфекция. Фирмата работи предимно на ишлема. Продукцията се изнася за държави като Франция, Испания, Америка, Канада и други.

„ТК Текс“ АД е едно от работещите дружества в сегмента с персонал над 200 човека. Основната дейност на предприятието е подготовка на памук за предене и производство на памучни и тип памучни прежди.

„Кардинал 07“ ЕООД осъществява дейност в сферата на шивашката промишленост по зададени от клиента мостри.

„Пионер“ АД – предприятие от шивашката промишленост със стари традиции на

територията на общината в производството на детски, дамски, мъжки горни и връхни облекла от вълна, лен, памук и полиестер.

Хранително-вкусова промишленост:

Дружество „Папас Мел“ (регистрирано в Ямбол) функционира в района от 2004 г. Занимава се с изкупуване и съхранение на зърно, създаване на складови запаси, производство на брашно и хляб.

Потенциал за развитие на територията в областта на местната икономика.

- Традиции в областта на основни отрасли: селско стопанство, шивашка промишленост, машиностроене и хранително-вкусова промишленост
- Добре развито земеделие
- Работещи предприятия със сравнително стабилно ниво на заетост

III.2.3. ТУРИЗЪМ

Територията на община Бяла Слатина не би могла да се дефинира като атрактивна туристическа дестинация. Приходите на общинско ниво от подсектор Хотелиерство и ресторантьорство са под 1% от общите. Съществува известен потенциал за профилиране и развитие на селски туризъм, но към момента липсва изградена туристическа инфраструктура и цялостен подход.

На територията на гр. Бяла Слатина има регистрирани 2 мотела и 2 хотела съгласно Закона за туризма. Община Бяла Слатина не е известна като привлекателна туристическа дестинация и до момента не е развивана ефективна туристическа политика. В сравнение с останалите региони на България тук туризмът е слабо развит, липсват регионални туристически продукти, но въпреки това съществува потенциал за развитие на туризъм. Има възможност за развитие на културен, селски и ловен туризъм, базиран на общността на територията, както и върху историята, етнографията, религиозните и културни особености и взаимоотношения.

На територията на община Бяла Слатина се намира село Бърдарски геран - населено изцяло с банатски българи, изповядващи нетрадиционна за страната католическа религия, съхранили специфични обичаи, традиции, език, бит и култура. Съществува интерес сред жителите на селото да се занимават с културен туризъм. В селото има свободен сграден фонд в добро състояние, а именно фамилни къщи със специфична архитектура и обзавеждане. Населението има богати и интересни обичаи, традиции и култура, различаваща се от характерната за страната и региона.

Едно от най-автентичните и атрактивни населени места от Белослатинската община е село Алтимир, през чиято територията преминава пътят на Ботевите четници.

Един от потенциалните видове туризъм е модерният напоследък у нас „културен туризъм“.

Територията има потенциал за профилиране и развитие на селски туризъм, но към момента липсва изградена туристическа инфраструктура и цялостен подход. Възможности за развитие са налице в посока развитие на селски туризъм, както и проучване на съществуващите пещери край с. Драшан и превръщането им в своеобразен атракцион. Потенциал за развитие на туристическия сектор за общината може да се открие и в сегментите на поклоническия /църковен/ туризъм, културния и етнотуризма, ловен туризъм и др. по-нетрадиционни форми на този отрасъл.

III.2.4. ОБЩИНСКИ ДРУЖЕСТВА И ПРЕДПРИЯТИЯ

На територията на Община Бяла Слатина действат следните общински дружества и предприятия:

- ОП "Чистота и строителство";
- ОП "Пазари и социални дейности";
- "Многопрофилна болница за активно лечение – Бяла Слатина" ЕООД (МБАЛ–Бяла Слатина);
- „Медицински център – I Бяла Слатина“ ЕООД.

Общинско предприятие "Пазари и социални дейности"

Дружеството предоставя социални услуги на възрастни хора, хора в неравностойно положение, самотни хора от община Бяла Слатина, както и организира ученическо столово хранене-форма на услуга за децата от различни възрастови групи. В допълнение ОП стопанисва и поддържа общински пазари и тържища и събира различни видове такси във връзка с ползване на общинска собственост, както и организира дейност „Домашен социален патронаж“.

Общинско предприятие "Чистота и строителство"

Общинското предприятие се занимава със сметосъбирането и сметоизвозването на общината, опазването на околната среда, ремонт и поддръжка на материалната база на общината в сферата на културата, образованието, здравеопазването, спорта, социалните дейности, общински сгради и жилища, благоустрояването на населените места. ОП осъществява и контрол за спазване на Наредба № 21 на МЗ за хигиенните изисквания за изграждане и поддържане на гробищни паркове (гробища) и погребване и пренасяне на покойници, както и за спазване на Наредбата за устройство и управление на гробищните паркове и обредни зали на територията на Община Бяла Слатина.

В направление благоустрояване се извършват разнообразни дейности и мероприятия по озеленяване и благоустройство на общински обекти и площи–детски градини, училища, паркови пространства, зелени площи, улици, площади, автобусни спирки и др., като са обхванати общинските обекти както в града, така и в малките населени места на общината.

"МБАЛ–Бяла Слатина" ЕООД

"МБАЛ–Бяла Слатина" ЕООД осъществява следните дейности:

- Диагностика и лечение на заболявания, когато лечебната дейност не може да бъде извършена в извънболнична помощ;
- Родилна помощ;
- Диагностика и консултации, поискани от лекар или лекар по дентална медицина от други лечебни заведения.

„Медицински център – I Бяла Слатина“ ЕООД

Дружеството е 100 % общинска собственост и е пререгистрирано през 2011г. с предмет на дейност осъществяване на специализирана извънболнична медицинска помощ.

III.2.5. СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ

На територията на община Бяла Слатина се предлагат следните социални услуги:

- Два Центъра за настаняване от семеен тип, които са ситуирани в гр. Бяла Слатина;

- Център за настаняване от семеен тип в с. Бърдарски геран;
- Преходно жилище – в гр. Бяла Слатина;
- Център за обществена подкрепа-гр. Бяла Слатина;
- Общностен център за деца от 0 до 7 г. и родители „Аз и моето семейство“-гр. Бяла Слатина;
- Дневен център за подкрепа на деца с увреждания и техните семейства – в гр. Бяла Слатина – услугата стартира през 2019г.;
- Дом за стари хора – в с. Попица

В Община Бяла Слатина чрез Фонд за Европейско подпомагане на най – нуждаещите се лица 2014-2020 г. Операция BG05FMOP001-5.005 „3.1 - Топъл обяд в условия на пандемията от COVID-19“, по Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане в резултат от инициативата на Европейската комисия за преодоляване за последствията от кризата, чрез механизма REACT - EU се реализира проект „3.1 - Топъл обяд в условията на пандемията от COVID-19 в община Бяла Слатина“ по който всеки работен ден получават топъл обяд 1000 лица.

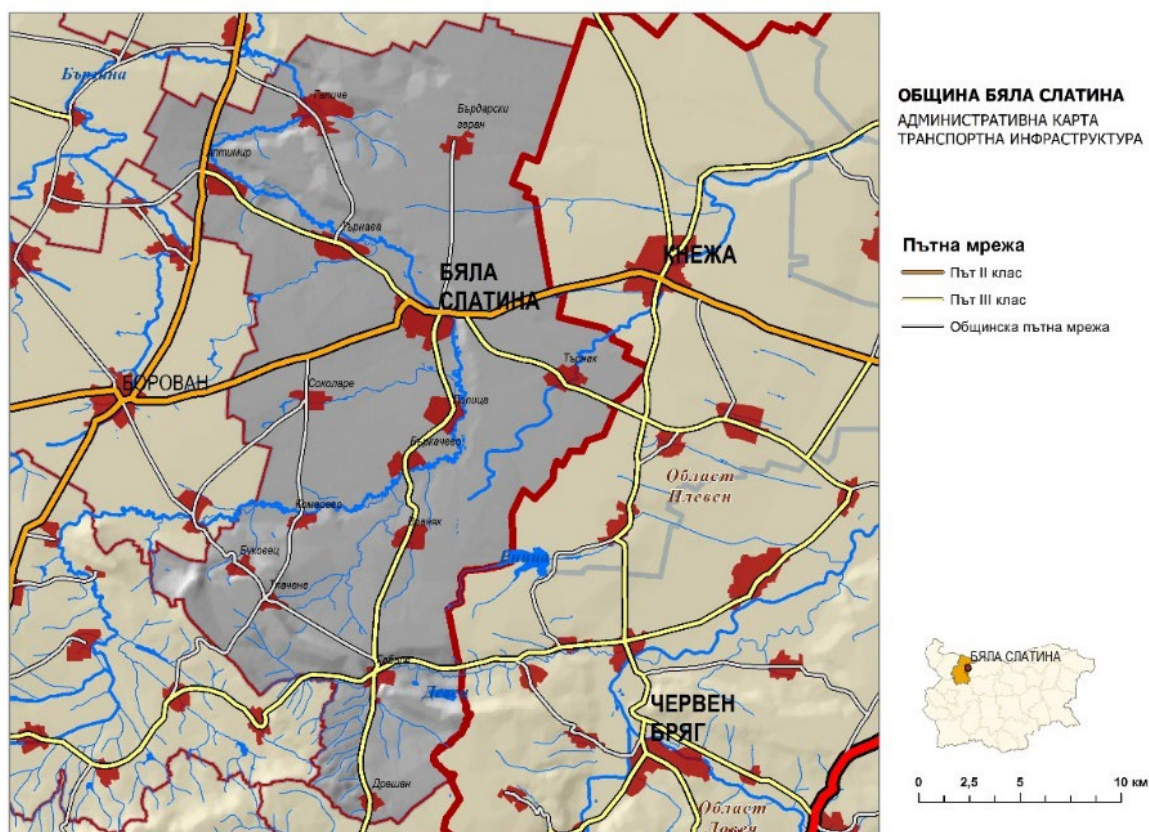
Патронажна грижа + в Община Бяла Слатина е финансирана по административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG05M9OP001-6.002-0135-C01/21.05.2021г. по приоритетна ос 6 „Подкрепа за преодоляване последиците от кризата, предизвикани от пандемията от COVID-19, и подготовката за екологично, цифрово и устойчиво възстановяване на икономиката“, Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014 – 2020г. В рамките на проекта са включени 81 потребителя на който се предоставят безплатни интегрирани здравно-социално услуги в домашна среда до 2 часа на ден съобразно индивидуалните им потребности.

По механизма „Лична помощ“ за подкрепа на хора с увреждания в община Бяла Слатина се предоставя услугата на над 400 потребители за които са осигурени лични асистенти.

III.3. Състояние на инфраструктурата

III.3.1. ТРАНСПОРТ И ПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА

Състоянието на пътната инфраструктура в община Бяла Слатина е и ще продължава да бъде предизвикателство пред местната и централната власти. Преглед на годишните отчети от изпълнението на капиталовите програми на местната администрация разкрива, че в действителност са били извършени малко на брой и ограничени по обем рехабилитационни дейности на общинската пътна мрежа в периода 2016–2021г.

Трудности в осигуряването на външно финансиране за пътна инфраструктура, съчетани с общата незадоволителната оценка на състоянието на пътната инфраструктура на територията на община Бяла Слатина, определя тази област като приоритетна за интервенция и през настоящия програмен период 2021-2025г.

Общата пътна мрежа на територията на общината възлиза на 152,703 км.

През общината преминава главната пътна артерия, която свързва северното Черноморие със западните части на страната и няколко пътни артерии с регионално значение. Това са:

- Варна – Видин;
- Оряхово – Враца;
- Враца – Плевен;
- Монтана – Плевен.

Пътната мрежа, като цяло, е зле поддържана и амортизирана с недостатъчно пропускателна способност.

Републиканската пътна мрежа на територията на общината е общо 89,823 км и е съставена от пътища с категория само от II и III клас пътища, както следва:

II клас – 24,973 км;

III клас – 64,850 км

№ по ред	Път №	Наименование на пътя	Километрично положение	Дължина /км/
1	II-13	Борован - Бяла Слатина - Плевен	49+000 - 67+373	18,373
2	II-15	Враца - Оряхово	41+100 - 47+700	6,600
3	III-1304	Бяла Слатина - Търнак - Бреница	0+000 - 8+740	8,740
4	III-1306	Червен бряг - Габаре - Враца	30+200 - 40+100	9,900
5	III-133	Бяла Слатина – Алтимир	0+000 -12+210 12+388 -17+388 /земен път/	17,210
6	III-134	Бяла Слатина - Габаре - Мездра	0+000 - 29+000	29,000
ОБЩО:				89,823

Описание на републиканска пътна мрежа на територията на общината (Община Бяла Слатина)

Състоянието на II-класната пътна мрежа е много добро, на III-класната е задоволително, а някои от пътищата като III-134, в участъка от км 19+000 до км 29+000, са в окаяно състояние. Този път свързва община Бяла Слатина с общините Мездра и Роман. Състоянието на настилките и на пътната маркировка е много лошо и не дава гаранция за безопасен и безавариен превоз на пътници и товари.

От републиканските пътища, минаващи през територията на Община Бяла Слатина, с приоритетно значение е път II-15, който свързва областния център – град Враца с град Оряхово и намиращия се там ферибот. Другият път със стратегическа функция е II-13, който осигурява връзката между област Плевен с международния път Е 79, в посока към град Видин и Дунав-мост 2. Този път свързва Община Бяла Слатина с община Криводол и намиращите се там села.

Общата дължина на общинската пътна мрежа на територията на Община Бяла Слатина е 62,880 км. Съставена е от пътища само с категория от IV клас, както следва:

№ по ред	Път №	Наименование на пътя	Километрично положение	Дължина /км/
1	IV-11602	/Оряхово - Кнежа/ - Селановци - Бърдарски геран - Бяла Слатина	12+700 -14+700 земен 14+700-22-700	10,000
2	IV-11618	Червен бряг - Горник - Сухаче - Враняк	14+700 -22+700 земен	8,000
3	IV-13018	/Борован - Бяла Слатина/ - Соколаре -Комарево - Тлачене - Вировско	0+000 -15+800	15,800
4	IV-13302	/Бяла Слатина - Алтимир/ - Търнава -Гр. Бяла Слатина - Липница - Ботево - Хайредин -Бъзовец	0+000 -10+000	10,000
5	IV-13402	/Бяла Слатина - Габаре/ - Тлачене -Нивянин - Борован - Малорад - /Фурен-Лесура/	0+000 -10+600	10,600
6	IV-15006	/Враца - Борован/ - Мраморен - Голямо Пещене - Нивянин - Соколаре	13+100 -19+580	6,480
7	IV-15019	Алтимир - Сираково - Рогозен	0+000 -2+000	2,000
ОБЩО:				62,880

Описание на общинска пътна мрежа (Община Бяла Слатина)

Състоянието на общинската пътна мрежа е крайно незадоволително. Ежегодно общината получава целеви средства от държавния бюджет за ремонт и поддръжка на четвъртокласната пътна мрежа, но поради силно амортизирания характер на носещите

настилки и маркировката тези средства са крайно недостатъчни за основен, качествен ремонт. В повечето случаи се извършва само повърхностна рехабилитация, със запълване на местата с нарушена пътна настилка и зимна поддръжка–снегочистване и опесъчаване.

III.3.2. ВиК ИНФРАСТРУКТУРА

В общината е постигнато 100% водоснабдяване на населението с питейна вода. Питейно-битовото водоснабдяване е осигурено изцяло от подземни източници, акумулирани в достатъчно големи обеми. Общата дължина на водопроводната мрежа на община Бяла Слатина е 469 км.

Дължината на вътрешната за населените места мрежа съставлява 70% от изградената водопроводна мрежа в общината.

Водопроводната мрежа на общината се захранва от 33 водоизточника с общо разрешени годишни водни количества до 3 021 961 м³.

По данни на експлоатационното ВиК дружество в домовете има 100% монтирани водомери.

Канализация за отпадни води е приоритетно изградена в гр. Бяла Слатина. Липсата на канализационна мрежа в селата има отрицателно въздействие върху подземните води. С изключение на гр. Бяла Слатина, цялостна канализационна мрежа няма изградена в нито едно населено място в общината. С приключването на реализацията на проект „Интегриран проект за водния цикъл на гр. Бяла Слатина“ е налице съществена промяна в състоянието на ВиК мрежата в общинския център. Реализацията на проекта постигна следните цели, които са ключови както за подобряването на качеството на живот, така и за развитието на местната икономика:

- Осигуряване на населението на питейна вода с подходящо количество и качество чрез преустройство и ремонт на съществуващата водопроводна мрежа и съоръжения;
- Ограничаването загубите на вода по протежение на водопроводната мрежа;
- Увеличаване процента от населението, използващо водопроводната мрежа.
- Намалено прякото изхвърляне на непречистени отпадни води в приемниците чрез работата на ПСОВ;
- Увеличаване процента от населението, обслужвано чрез канализационните мрежи;
- Увеличаване процента от населението, чиято отпадна вода получава пълна обработка.

В по-високите части на отделни населени места два-три месеца от годината през летния сезон има нарушен режим на водоподаване.

Домакинствата в община Бяла Слатина като цяло все още използват питейна вода за напояване на частни стопанства и в личното животновъдно стопанство, което ги превръща в голям потребител на вода е селското стопанство. За голяма част от тях съществува възможността да добиват вода от собствени водоизточници.

Промишлените предприятия, концентрирани предимно в гр. Бяла Слатина са следващия по-голям потребител на вода в общината. В момента повечето предприятия работят със занижен капацитет, което дава възможност в голяма степен да покриват нуждите си от вода от собствени водоизточници, а за питейни нужди се осигурява вода от мрежите на “ВиК” ООД – гр. Враца, район Бяла Слатина.

Общата дължина на водопроводната мрежа на община Бяла Слатина е 469 км. По данни на „ВиК Враца“ ООД към края на 2021г.

Дължината на вътрешната за населените места мрежа съставлява 70% от изградената водопроводна мрежа в общината.

Водопроводна мрежа в метри	PVC	Полиетилен	Етернит	Стомана, чугун и други	Поцинковани	Общо
Дължина на вътрешната мрежа	0	2 689	299 628	23 481	3 339	329 137
Дължина на външната мрежа	3 590	300	123 053	12 910	0	139 853
Общо:				468 990		

Водопроводна мрежа в Община Бяла Слатина (ВиК Враца)

Видно от предоставената информация, над 90% от вътрешната и над 87% от външната водопроводна мрежа е от етернитови тръби, които са силно амортизирани.

Водопроводната мрежа на общината се захранва от 33 водоизточника, от тях 11 в гр. Бяла Слатина, 5 в с. Алтимир, 2 в с. Търнава, 5 в с. Галиче, 6 в с. Бъркачево, 1 в с. Тлачене, 2 в с. Габаре и 1 в с. Търнак с общо разрешени годишни водни количества до 3 021 961 м³. В следващата таблица е представена информация за произведената, подадената/инкасирана вода от „ВиК Враца“ ООД, към всички абонати на територията на общината за периода 2015 – 2020 г.

Подадена/Инкасирана Вода	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Произведена вода (куб.м.)	1 295 283	866 926	867 219	787 478	959 000	816 224
Подадена към населението	790 101	759 117	781 394	698 862	764 761	716 738
Подадена към обществен сектор	121 894	105 508	85 788	88 588	79 501	77 221
Загуби:	-30%	0%	0%	0%	-12%	-3%
Общо полезно използвана:	911 995	864 625	867 182	787 450	844 262	793 959

Данни за произведена и подадена вода към абонатите в Община Бяла Слатина за периода 2015 – 2020 г. (ВиК Враца)

В община Бяла Слатина 100% от населението ползва вода за питейни нужди от системата на ВиК – район Бяла Слатина. От своя страна ВиК – Бяла Слатина задоволява нуждите изцяло за сметка на подземни води. Санитарно охранителните зони за всички водоизточници и съоръжения на дружеството са изградени и устроени съгласно изискванията. Друг фактор, оказващ влияние върху качеството и вкусовите характеристики на питейната вода е състоянието на водопроводната мрежа. Това влияние се оформя най-вече от качеството на материала, от който са изработени тръбите и от създаване на рискове за постъпване на замърсители от обкръжаващата тръбите среда при намалено налягане или спиране на водата при течове. Качеството на питейните води се следи както от В и К – Бяла Слатина. По данни на В и К – Бяла Слатина контрол на питейните води във всички водоизточници се извършва ежемесечно. Изследванията се извършват в специализирани

лаборатории по физикохимични и микробиологични показатели. Отклонения от БДС 2823-83 “Вода за пиене” не се наблюдават.

От своя страна РЗИ – Враца следи качеството на питейните води по физикохимични показатели, чрез вземане на проби 2 пъти годишно (първо и второ шестмесечие) във всички населени места в общината. В годишните отчети на Отдел “Комунална хигиена” при РЗИ – Враца за периода 2016-2021г. няма данни за стойности на различни показатели над приетите норми и стандарти - Приложение протоколи от РЗИ.

Качеството на питейните води по микробиологични показатели се следи от РЗИ – Враца във всички населени места. Проби се вземат 2 пъти в месеца от всеки пункт във всяко населено място. Всяка проба се изследва за коли титър и микробно число.

Общата цел е подобряване качеството на услугите във ВиК сектора на територията на гр. Бяла Слатина и подобряване качеството на живот на населението.

В резултат на частичното подобряване на канализационната и водопроводна мрежа ще се подобри жизнената среда на територията на града. Екологосъобразното отвеждане, последващото пречистване и заустване на отпадъчните води ще повиши качеството на околната среда и ще подобри здравето на населението на територията на гр. Бяла Слатина. Подновяването на съпътстващата водопроводна мрежа ще допринесе за подобряване надеждността на водоснабдяването и ще оптимизира качеството на питейна вода, като в същото време ще осигури непрекъснатост на водоснабдяването за абонатите чрез намаляване на техническите водни загуби и ремонтните работи в следствие от аварии по водопроводната мрежа.

III.3.3. ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЙНА ИНФРАСТРУКТУРА

Територията на Община Бяла Слатина е 100 % електрифицирана. Доставчик на електрическа енергия е фирма „ЧЕЗ Електро България“ АД.

През последните няколко години са осъществени множество мерки по енергийна ефективност за саниране на общинските училища, детски градини, детски ясли, общинската болница, поликлиника и други общински сгради.

Общината има добре развита телекомуникационна инфраструктура, достигаща до всяко населено място.

Всички селища са с автоматично входящо и изходящо междуселищно избиране. Продължава въвеждането на модерна цифрова комутиционна и преносна далекосъобщителна инфраструктура и подмяна на съществуващата аналогова.

Наложилата се през последните години тенденция на намаление на фиксираната телефонна плътност и увеличение на мобилната продължава, като стойността на показателят „фиксирана телефонна плътност по домакинства“ бележи постоянно намаление, подобно на процесите в цялата страна, докато за показателя „мобилна телефонна плътност“ се наблюдава непрекъсната тенденция на увеличение.

Мрежите на съществуващите мобилни оператори в страната покриват територията на общината. Все по-важно за регионалната конкурентоспособност и развитието на фирмите става достъпът до Интернет и развитието на информационното общество, с което се намаляват препятствията от разстоянието и проблемите на отдалечеността, характерни за много периферни райони.

III.4. Анализ на компонентите на околната среда

Ръководството на община Бяла Слатина отчита факта, че опазването на природата е в основата на устойчивото развитие на общината и провежда системно политика за подобряване на компонентите на околната среда, защита на природното наследство. На територията на Общината няма големи замърсяващи предприятия. Община Бяла Слатина попада в района на действие на Регионалната инспекция по околната среда и водите - гр. Враца, която осигурява на регионално равнище държавната политика за опазването и осигуряването на благоприятна и здравословна среда в съответствие с установените стандарти и нормативи.

Непрекъснатата връзка с РИОСВ – гр. Враца допринася за намаляване конфликта между развитието на местната промишленост и замърсяването, което оказват нейните производства върху състоянието на околната среда.

III.4.1. ВЪЗДУХ

Доброто качество на атмосферния въздух е една от жизнено важните характеристики на качеството на живот на хората. Изключителната чувствителност на общественото мнение към замърсяване на въздуха налага непрекъснат контрол на концентрациите на основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния слой – обща прах, серен диоксид, азотен диоксид, сероводород, оловни аерозоли, амоняк, фенол, NO, Co. Контролът на състоянието на атмосферния въздух в района на общината се извършва по предварително изготвена програма от Мобилната автоматична станция на РИОСВ – Плевен.

За качеството на атмосферния въздух от голямо значение са следните климатични елементи: слънчево греене и сумарна слънчева радиация, температура на въздуха, влажност, валежи, посока и скорост на вятъра, тихо време и други. Всички тези фактори влияят на разсейването и преноса на емитираните вредни вещества във въздушния басейн.

1) сумарна слънчева радиация

Интензивността на сумарната слънчева радиация /образувана от пряка и разсеяна слънчева радиация/ е в пряка зависимост от височината на слънцето над хоризонта и от прозрачността на атмосферата, характеризирана главно чрез облачността. Сумарната слънчева радиация има характерен дневен и годишен ход с максимум по обед и през лятото при напълно ясно небе.

Районът на община Бяла Слатина се характеризира с добра радиационна характеристика, която не стимулира вторични химични реакции за повишаване нивото на замърсяване на въздуха.

2) температура на въздуха

Минималната температура през зимата може да достигне до $-35,5^{\circ}\text{C}$ – една от най-ниските за цялата страна. Твърде ниска е и средната месечна температура през месец януари – $3,2^{\circ}\text{C}$. Периода с отрицателни средни денонощни температури е твърде продължителен и достига до 70 денонощия. Средната месечна температура през юли е около 23°C , а максималната достига до $42,7^{\circ}\text{C}$.

3) валежи

Средните годишни валежи между 520-550 mm са с характерното за умерено-континенталния климат вътрешно годишно разпределение. Средногодишната сума на валежите е една от най-ниските за страната. Средната продължителност на летните засушавания е около 17, а на есенните – 19 денонощия. Снежната покривка се задържа до 52 – 55 денонощия.

4) относителна влажност

Средната годишна влажност на въздуха е 71%, като влажността е по-голяма през късната есен, зимата и ранната пролет от 75% до 83%. Най-ниска е относителната влажност на въздуха през летните месеци – около 60% (за сравнение, през същия сезон на Черноморието е около 70%). Относителната влажност през зимните месеци е съпоставима със средната за страната. Броят на дните с мъгли варира от 14 до 40, като максимума е през зимните месеци. Известно е че мъглите създават благоприятни условия за високи концентрации на замърсители на атмосферния въздух.

5) посока и скорост на вятъра, тихо време

Преобладаващата посока на вятъра през цялата година е североизточната (средна годишна честота 42.6%) и северозападната (средна годишна честота 37.3%). Процентът на дните с тихо време възлиза на 30%.

В 76% от дните вятърът е със скорост до 1м/сек. а в 91% - под 5м/сек. Средно годишната скорост на вятъра за района е около 1,5м/сек.

Метеорологичните характеристики въздействат пряко върху разпространението на замърсителите в атмосферния въздух. Нивото на замърсяване на въздуха се определя както от количеството изхвърляни газове от различни източници, така и от характера на разсейването им в атмосферата. За оценка на възможното замърсяване на въздуха се използва понятието “потенциал на замърсяване на въздуха”. Той се явява функция от метеорологичните и топографски параметри, които обуславят преноса и разсейването на замърсители. Въз основа на скоростта на вятъра се различават четири степени на потенциал на замърсяване:

- I – нисък потенциал – 0-25% от случаите с вятър при скорост до 1м/сек.
- II – нисък потенциал – 26-50% от случаите с вятър при скорост до 1м/сек.
- III – висок потенциал – 51-75% от случаите с вятър при скорост до 1м/сек.
- IV – висок потенциал -76-100% от случаите с вятър при скорост до 1м/сек.

По този показател, община Бала Слатина се характеризира с висок потенциал на замърсяване, тъй като в 77% от дните, вятърът е със средна скорост до 1м/сек. В обобщение, от климатична гледна точка най-неблагоприятен за качеството на въздуха е зимният сезон, когато е най-голям броят на дните с мъгли и ниското количество слънчева радиация. Всички тези фактори водят до задържане на замърсители от местни източници в приземния въздушен слой.

Качество на атмосферния въздух в приземния слой

Качеството на атмосферния въздух във въздушния басейн на община Бяла Слатина е функция от въздействието на климатичните фактори и емисиите на вредните вещества главно от местни източници. Мониторинг за замърсяването на въздуха в Община Бяла

Слатина и по-точно в град Бяла Слатина се извършва по предварително изготвена годишна програма от Мобилната автоматична станция на РИОСВ – Плевен. Четири пъти годишно се отчита нивото на вредни вещества в атмосферния въздух за показателите: озон, въглероден оксид, азотен оксид (азотен оксид и азотен диоксид), серен диоксид и фини прахови частици (ФПЧ10).

От таблицата се вижда, че нито една от замерените проби не превишава максималната еднократна ПДК. Средногодишните концентрации също са под определените прагове. Направено сравнение на нивото на тези показатели и най-високите максимално-еднократни концентрации, регистрирани в някои пунктове.

В Община Бяла Слатина няма създадена и оборудвана местна система за наблюдение и контрол на качеството на въздуха. Мобилната автоматична станция на РИОСВ – Плевен извършва по 4 бр. замервания годишно. Отклонения от нормите не са констатирани.

Основни източници на замърсяване на атмосферния въздух с емисии на вредни вещества

Както бе отбелязано по-горе, поради специфичните физико-географски и климатични условия “принос” в замърсяването на атмосферния въздух в община Бяла Слатина имат местните източници. РИОСВ – Враца осъществява непосредствен контрол в съответствие с изискванията на ИАОС и законодателството. Вредните вещества в изходящите газове се съпоставят със следните норми за допустими емисии:

Таблица ВХ – 2: КОНТРОЛИРАНИ АТМОСФЕРНИ ЗАМЪРСИТЕЛИ

мг/куб.м.						
ФПЧ10	SO ₂	CO	NO	NO ₂	O ₃	в сила от
17.0	18	0,7	3	13	38	2020г.

Емисии от неподвижни източници

На територията на общината няма действащи големи горивни инсталации.

Поради липса на централно топлофициране почти всяко предприятие има собствена парнокотелна инсталация на мазут, нафта или твърдо гориво. Най-голяма концентрация на такива обекти има в град Бяла Слатина. До този момент няма газифицирани промишлени и административни сгради.

Емисии от неподвижни източници /производствени/

Контрола се осъществява от РИОСВ – Враца. Действащите промишлени предприятие в района на общината нямат изградена собствена система за наблюдение качествата на въздуха.

Емисии от неподвижни източници – битово отопление

Няма точна информация за отоплителните инсталации в бита. През последните години се увеличи броя на домакинствата, използващи твърдо гориво за отопление.

Емисии от подвижни източници

Автомобилният транспорт, като цяло представлява голяма група от подвижни източници, които чрез отработените газове замърсяват атмосферния въздух. Контролът върху замърсяването от МПС се осъществява от органите на Пътна полиция по показатели: димност, въглероден оксид, азотни оксиди, въглеводороди.

Анализ на този вид източник може да се направи след точна оценка на броя, вида и характеристиките на автомобилите за личен и обществен превоз в населените места. Такава информация няма и не може да се оцени реалното въздействие на транспорта върху качеството на въздуха.

Важни предпоставки за нивото на замърсяване от МПС са гъстотата на пътната мрежа, наличието на пътища от висок клас (автомагистрали) и интензивността на трафика, което не е характерно за територията на общината.

В общинския център транзитното движение е изнесено частично по обходен път, което решава отчасти проблема с автомобилния трафик. Ежегодно се актуализира и оптимизира транспортната схема, като са въведени следните мерки за ограничаване на вредното въздействие на автомобилите върху качеството на атмосферния въздух:

- ограничение на скоростта в населените места
- разширяване пешеходната зона в централната градска част
- ограничаване трафика на автобусния транспорт през населените места

До този момент не е правена преценка на влиянието на автобусните извънградски превози и товарния превоз. Независимо от това може да се обобщи, че подвижните източници на емисии оказват значимо отрицателно въздействие върху качеството на атмосферния въздух в населените места. Този източник би следвало да е на особено внимание на общинската администрация, която трябва да използва най-оптималните решения по организацията на транспорта в населените места.

Неприятни миризми

Основен източник на неприятни миризми се явяват торищата около личните стопанства и битово-фекалните води при домакинства с неизградена канализация.

III.4.2. ВОДИ

Ежегодно се извършват огледи на речните корита на р. Скът, р. Марла и р. Бриша, р. Габарска, р. Гостиля и деретата, преминаващи през населените места на общината. Установено е, че в голяма част те са обрасли с храсти и дървета, има изхвърлени битови отпадъци, което намалява проводимостта на речните корита и ги прави потенциално опасни при пълноводие на реките. На територията на общината има изградени общо 17 язовира, 34 рибарници и 2 блата – общинска собственост. Има 12 броя потенциално опасни язовира, поради остарялото им техническото състояние. На територията на община Бяла Слатина няма открити източници на минерални води.

През територията на община Бяла Слатина преминава река Скът. Реката е от трета категория. Почвите са льосови и това дава възможност за бързо оттичане (поемане) на

повърхностните води. За това спомага и общия наклон на селището. Водните ресурси се разпределят както следва:

- Реки – 1670 дка;
- Блата и рибарници – 1100 дка;
- Язовири и напоителни канали – 4700 дка.

По-значителни отводнителни артерии, протичащи транзитно през района са р. Скът, р. Бриша и р. Марла. Режимът им се формира в Стара планина и тук претърпява по-съществени изменения през топлото полугодие. Реките се подхранват предимно от повърхностни води при дъждовни валежи. Характерни са големите вътрешно годишни колебания на речните води. Повечето суходолия и доловете напълно пресъхват през сухия период. Епизодично се проявяват и големи прииждания, предимно при поройни валежи.

Преминаващите междуречия и вади са слабо водоносни.

Главната отводнителна артерия р. Скът е десен приток на р. Дунав. Извира от местността „Речка“ във Веслец, северно от Маняшки връх. Обхожда от запад Борованската могила, като от с. Оходен до устието пресича Дунавската хълмиста равнина. Реката тече в асиметрична долина с по-стръмен десен склон. Северно от гр. Мизия е коригирана и с р. Огоста имат общо корито. Дължината на р. Скът е 134 км. с водосборна площ 1,074 кв.км. Нейни притоци са р. Бързина и р. Грезница. Тя има дъждовно снежно подхранване. Средния годишен отток измерен при гр. Мизия е 1.7 м /сек.

III.4.3. ЗЕМИ И ПОЧВИ

По-голямата част от поземления фонд на територията на община Бяла Слатина е обработваема селскостопанска земя, която възлиза на 428 700 дка. Поради настъпилите промени през последните години в условията на развитие на българското земеделие, породени от острата икономическа обстановка, реално се създадоха предпоставка за нови форми на стопанисване и земеползване. Основните организационно действащи единици днес са производителните кооперации, арендните стопанства, както и десетки дребни собственици и земеползватели.

Характерни за района са излужените и лесивирани черноземните и сиво-кафявите горски почви. Излужените черноземи са едни от най-плодородните наши почви, което ги прави изключително ценни за земеделие. Отглежданите върху тях зимни житни култури (пшеница и ечемик и др.) винаги дават добър резултат. Върху излужените черноземи при напояване може да се получат по две реколти. Те са сравнително най-добре запасени с необходимите микроелементи с изключение на молибден и бор. Излужените черноземи имат по-тежък механичен състав и по-плътно сложение, поради което се обработват по-трудно. При нормални валежи (съобразно изискванията на пролетните култури) върху тях отлично виреят царевицата, слънчогледът, цвеклото, фасулът, лещата, едролистният тютюн, люцерната и др. Почвите са подходящи и за трайни насаждения, като ябълки, орехи и лозя. При напояване с успех може да се отглеждат зеленчукови култури (домати, пипер, патладжани, зеле и др.) и дини.

Деградираните (лесивирани) черноземи са се образували при горско-степни условия върху льос – тежко песъчливо-глинест, изветрели и варовици. Те се притежават по-

тежък механичен състав, но са с по-добра водозадържаща способност, по-ниска водопропускливост и с по-високо съдържание на въздух в хумусно-елувиалния хоризонт, поради което може да се характеризират като почви с добри общи физични и водни свойства. По тези причини през периода на засушаване през летните месеци селскостопанските култури върху тях имат по-добър растеж и развитие и по-голяма продуктивност. Имат от слабо кисела до средно кисела реакция и поради това е най-добре от азотните минерални торове да се използва амониева селитра. Внасяне на калиеви торове се налага само при калиеволюбивите култури, като слънчоглед и лозя. Върху тези почви с успех се отглеждат редица ценни селскостопански култури – пшеница, ечемик, царевица, слънчоглед, едрolist тютюн, люцерна, овощни дървета, лозя, различни зеленчуци, дини и пъпеши и др. Сиво-кафявите горски почви лесивирани в миналото са били покрити с гори, в които са преобладавали дъбовите дървесни видове. При унищожаването им и прореждането от човека значително влияние при формирането заема ливадно-степната растителност. При добро наторяване тези почви са подходящи за пшеница, ечемик, ръж, овес, царевица, фий, фуражен грах, малини, лозя и др.

Замърсяване почвата с тежки метали

В района няма земеделски терени, в които да е установено наднормено съдържание на Pb, Cu, Zn, вследствие работата на местните промишлени предприятия. Не са установени и концентрации на тежки метали над ПДК вследствие замърсяване от автомобилния транспорт.

Съгласно Договор №13693/31.08.2020г. с предмет: „Преупаковане, транспорт, предаване и окончателно обезвреждане на до 1000 тона УОЗ – пестициди, опасни отпадъци и други препарати за растителна защита и почистване на складовете, в които се съхраняват“ сключен между ПУДООС и ДЗЗД „Проект Пестициди 2019“. На територията на община Бяла Слатина складовете съхраняващи излезли от употреба ПРЗ в с. Попица, с. Враняк и с. Драшан са преупаковани, почистени и транспортирани с цел осигуряване на екологосъобразно обезвреждане.

Заблатени почви

Равнинният характер на релефа, обилните валежи през пролетта и есента и високите и подпочвените води са предпоставка за наличие на заблатени почви на терените около р. Скът – местността „Любомир“, „Герена“ и др. В тези места не е извършвано саниране.

Ерозирали почви

В района на общината преобладават неерозирани почви. Специфичното разположение на района и установените традиции в земеделието и напояването не са довели до ветрова и водна ерозия. Ерозионни процеси се наблюдават ограничено в резултат на добивна дейност на строителни материали (пясък и варовик)

Вкислени и засолени почви

Реакцията на почвата оказва съществено влияние върху почвообразователния процес и върху почвеното плодородие. От нея зависи до голяма степен жизнената дейност на микроорганизмите, посоката на биохимичните процеси и достъпността на хранителните

вещества за растенията. Прието е, че най-благоприятната за растенията е слабо киселата и неутралната реакция на почвата. На територията на общината няма вкислени и засолени почви.

Физически нарушени терени изкопни дейности

Голяма кариера за ломен камък има в землището на с.Тлачене. Размерът на нарушеният терен от дейността на каменната кариера възлиза на 92.580дка.

Особена форма на нарушаване на терените се явява черпенето на инертни материали от възвишения и от речните корита. По този начин се нарушават склоновете и речните русла. Дейността е незаконна и нарушителите трудно могат да бъдат идентифицирани. Инертни материали – пясък и баластра се добиват от поречието на р.Скът и р. Бриша. Кариерите, баластерите и др. нарушени терени заемат около 0.024% от територията на общината – около 142дка.

III.4.4. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ

Територията на общината е с преобладаващ равнинен характер (80%) с хълмисти образувания, със средна надморска височина 120м. Растителността е представена изключително оскъдно. По високо ниво на биологично разнообразие се наблюдава в южната част на района, защото там има повече предпоставки за това. Основни дървесни видове са дъб и бук. Често срещани дървесни видове са липата, орехът, акацията, тополата и др. Храстовата растителност е представена от люляк, шипка, леска, глог, трънка и др. Тревната растителност е представена главно от власатка, савина и типец. От лечебните растения с ограничено разпространение се срещат червения божур, лазаркиня лечебен ранилист и др. Горите в района на Общината заемат площ от 43 415дка, което е едва 7.5% от територията и са концентрирани в южната предпланинска част. Основен показател, характеризиращ растителността на територията е лесестостта, показващ процента на залесената територия (гори и трайни насаждения), спрямо общата площ. Лесеистостта в Община Бяла Слатина е твърде ниска - 7.5%, като оптималната, удовлетворяваща санитарно – хигиенните и социални изисквания се счита лесестостта над 50% от територията. подобна недостатъчна лесистост имат само 41 общини в страната. За постигане на степента на лесистост и подобряване на санитарно – хигиенните условия и микроклимата на Общината е необходима да се проведат значителни залесителни мероприятия.

На територията на община Бяла Слатина попадат следните защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР):

- **BG0000332 „Карлуковски карст“** за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД-788/29.10.2008г на МОСВ (ДВ **бр.105/2008г**). Част от зоната попада в землището на с. Драшан. на площ от 1 365.822 дка.

- **BC0001041 „Карлуково“** за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, включена в списъка със защитени зони с Решение № 122/02.03,2007г. на Министерски съвет, попада в землището на с, Драшан, на площ около 1 500 дка.

- **BG0000508 „Река Скът“** за опазване на природите местообитания и дивата флора и фауна, включена в списъка със защитени зони с Решение № 122/02.03.2007г., на Министерски съвет, попада в землищата на с. Галиче, с. Алтимир и с. Търнава, на площ

1669.135 дка;

В границите на общината **не попадат** защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ).

III.4.5. ШУМ

Върху шумовото замърсяване в град Бяла Слатина влияят няколко фактора.

Шумът в околната среда, причинен от транспортните, индустриалните и ремонтни дейности, е един от главните екологични проблеми и е източник на недоволство и възмущение от населението. Средната гъстота на населението, гъстотата и плътността на застрояването на жилищните квартали са далеч под границите на нормално допустимото. Единствено шумово натоварване се явява при сградите в близост до пътните платна. От направените замервания не беше констатирана значителна разлика в шумовия режим в жилищната и индустриална част на града. Шумът от производствените дейности в обособената промишлена зона не създава екологични и здравни проблеми на жителите. В останалата част на града има малки ремонтни работилници, които могат да бъдат квалифицирани като локални източници на шум.

Най-значителния източник на шум са транспортните средства, които в техническо отношение са в лошо състояние. Гъстотата на пътната мрежа в общината е под средната за страната. Част от пътната мрежа преминава през населените места, което увеличава шумовото замърсяване. Във всички села главните улици са част от между селищната пътна мрежа. Интензивността на движението в общината не е особено голяма. Стойностите на еквивалентните нива на шума върху уличната мрежа на гр. Бяла Слатина варират от 40 до 50 дБ (А), което е далеч под допустимите граници. Броят на леките автомобили значително доминира над броя на товарните коли и автобуси. Нивото на шума по главните артерии и в прилежащите жилищни сгради не превишава нормативните изисквания.

III.4.6. ОТПАДЪЦИ

Анализ на отпадъците

Битови отпадъци

Анализът на отпадъците показва, че Община Бяла Слатина е осигурила предоставяне на услугите по събиране, транспортиране и обезвреждане чрез депониране на битови отпадъци на цялото население (100% покритие).

Налице е тенденция за увеличение на количествата на образуваните отпадъци – от 3084,03 т./г. през 2016г. до 5136,17 т./г. – през 2020г. Тази тенденция може да се обясни с увеличената честота на събиране и транспортиране на отпадъците от всички населени места в общината, както и с прилагания засилен контрол по отношение на незаконното изхвърляне на отпадъци от страна на общинската администрация. Количествата на образуваните битови отпадъци на Община Бяла Слатина са за периода 2016-2020г. са представени на фигура №3, като са отчетени наличните данни за категориите отпадъци, съгласно *Приложение №IV Данни за*

отпадъците от домакинствата и за подобни отпадъци с друг произход и данни за отпадъците от строителство и разрушаване, посочени в чл.7, параграф 1 на Решение за изпълнение (ЕС)2019/1004 на Комисията от 7 юни 2019 година за установяване на правила за изчисляване, проверка и докладване на данни относно отпадъците в съответствие с Директива 2008/98/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета и за отмяна на Решение за изпълнение С(2012) 2384 на Комисията. Освен данните за смесени битови отпадъци (20 03 01) са отчетени също отпадъци от сепариране на разделно събрани отпадъци от опаковки (кодове 19 12 01, 19 12 04 , 19 12 02, 19 02 03, 19 12 05 и 19 12 12), отпадъци от площадки за изкупуване (пунктове) и площадки за безвъзмездно предаване и отпадъци от фирми, извършващи дейност на територията на община Бяла Слатина (кодове 20 01 39, 20 01 01, 20 01 02 и 20 01 40). Данните за отпадъци от площадки за изкупуване (пунктове) и площадки за безвъзмездно предаване и отпадъци от фирми, извършващи дейност на територията на община Бяла Слатина са предоставени от ИАОС с Решение за достъп до информация №63/22.06.2021г. – само за 2016, 2017 и 2018г., а за периода 2019-2020г. е направена прогноза тези количества отпадъци.

Количество на образуваните отпадъци в Община Бяла Слатина за периода 2016-2020г.

Данните за депонираните битови отпадъци на Община Бяла Слатина са за периода 2016-2020г. и се основават на информация от кантарните бележки за смесени битови отпадъци (код 20 03 01) и други отпадъци (включително смеси от материали) от механично третиране на отпадъци (код 19 12 12), в резултат на измерването на отпадъците на вход на *Регионалното депо за неопасни отпадъци, м. „Марков баир“ – гр. Оряхово – за периода 2016-2020г.*

Депонирани битови отпадъци от Община Бяла Слатина за периода 2016- 2020г.

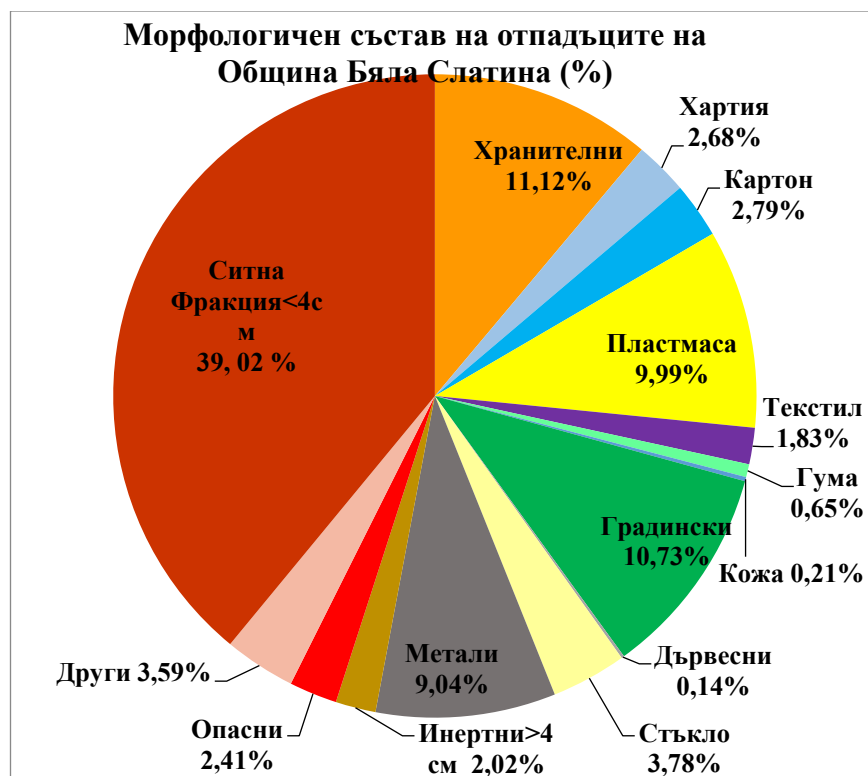
Не се прилага предварително третиране на отпадъците, което е задължение за българските общини от 2007 г. и понастоящем е регламентирано чл. 38, ал.1 на *Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци*. Огромната част от образуваните отпадъци (99%) понастоящем подлежат на обезвреждане чрез депониране на *Регионалното депо за неопасни отпадъци, м. „Марков баир” – гр. Оряхово*. Община Бяла Слатина използва депото от 2009г., като то обслужва и всички останали общини включени в РСУО-Оряхово - общините Оряхово, Козлодуй, Хайредин, Мизия, Борован и Кнежа.

Нормата на натрупване на отпадъците в Община Бяла Слатина (фигура №5) е по-ниска спрямо официалните данни, изчислени за страната - съгласно наличните към момента данни на НСИ - за 2018г., нормата на натрупване за страната е 408 кг./ж./г., за Врачанска област – 275 кг./ж./г., а за Община Бяла Слатина – 193,93 кг./ж./г.

Норма на натрупване на битовите отпадъци от Община Бяла Слатина за периода 2016- 2020г.

През 2019г. е извършен Анализ на морфологичен състав на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Бяла Слатина в продължение на една година – за четири сезона по Проект „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“. Данните от анализа са представени на фигура №6.

Морфологичен състав на отпадъците в Община Бяла Слатина

С чл.19, ал.3, т.6 на ЗУО (Обн. ДВ бр.53/2012г., посл.изм. и доп. ДВ. бр.19 от 05.03.2021г.) са въведени задължения на кмета на общината за разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло. Чрез **чл.31, ал.1, т.1 на ЗУО** се определя изискването за постигане *на не по-късно от 1 януари 2020 г. на целта за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци.* Съгласно издадени заповеди от страна на ИАОС, изпълнението на целта по чл.31, ал.1, т.1 на ЗУО за Община Бяла Слатина е както следва:

- Заповед №50/05.02.2018 г. – степен рециклиране 9 % за календарната 2016г.;
- Заповед №164/21.05.2019 г. – степен рециклиране 8 % за календарната 2017г.;
- Заповед №139/15.06.2020 г. – степен рециклиране 11 % за календарната 2018г.

Количествата битови отпадъци и подобни отпадъци от други източници, за които е осъществено рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло са недостатъчни за изпълнение на задълженията чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО на Община Бяла Слатина към 2028г. С цел осигуряване на изпълнението на целите по чл.31, ал.1, т.1, т.3-5 на ЗУО в дългосрочен план е необходимо да бъдат увеличени количествата на разделно събраните отпадъци, в т.ч.:

- рециклируеми отпадъци от опаковки от организираната система на територията на общината;
- отпадъчни материали от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, на територията на Община Бяла Слатина. В допълнение се препоръчва разширяване на обхвата на отпадъчните материали, които се събират разделно в Заповед №311/15.06.2020г. и прецизиране на задължените лица в съответствие с чл.21 на *Наредба №8 за управление на отпадъците на територията на Община Бяла Слатина*. Необходимо е осъществяването на ефективен контрол по прилагане на Раздел Първи Управление на отпадъци от опаковки и отпадъчни материали от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, Глава Четвърта Управление на масово разпространени отпадъци и отпадъчни материали от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, *Наредба №8 за управление на отпадъците на територията на Община Бяла Слатина* и упражняване на регулярен контрол за спазване на изискванията от контролните органи към общината.
- отделяне на рециклируемите компоненти от битовите отпадъци чрез използването на сепарираща инсталация – предприети са ефективни мерки на регионално ниво във връзка с планираната *Инсталация за предварително третиране на смесени битови отпадъци*, като част от Регионалната система за управление на отпадъците - Оряхово.

С чл. 31, ал.1, т.2 на ЗУО е въведено изискването най-късно до 31 декември, 2020г. да се ограничи количеството на **депонираните биоразградими битови отпадъци до 35 на сто** от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995г. В тази връзка Община Бяла Слатина е определила поземлени имоти (Заповед № 570/01.10.2013г. на кмета на Община Бяла Слатина), върху които ще се разположат площадки за биоразградими отпадъци по населени места, на територията на общината – общо 15 площадки. Понастоящем, на тези площадки се извозват отпадъците, които се образуват ежегодно от всички населени места въз

основа на поддържане на зелените площи в населените места в общината. Съгласно издадена заповед №189/24.07.2020г. от ИАОС, изпълнението на целта по чл.31, ал.1, т.2 на ЗУО за 2018г. в Община Бяла Слатина е 84 %.

Производствени отпадъци

Отпадъците от производствената дейност на фирмите на територията на община Бяла Слатина, които имат основно характер на производствени неопасни отпадъци се съхраняват на отредени площадки на територията на производствените предприятия и съгласно писмени договори се предават на лица, които имат право да извършват последващи дейности по третиране на отпадъци. За извършване на дейности по третиране на отпадъци, РИОСВ - Враца, издава разрешителни и регистрационни документи и контролира изпълнението на посочените в тях условия.

Част от отпадъците от производствената дейност представляват рециклируеми материали. Разделно събраните отпадъци от хартия, метал, стъкло, пластмаса, дървесни и др. се предават за рециклиране или оползотворяване. За депониране се предават отпадъци, които в момента не могат да бъдат рециклирани или оползотворени.

Основните източници на производствени отпадъци са производствените единици, съсредоточени предимно в общинския център и са представени в следните отрасли на икономиката:

- хранително-вкусовата промишленост;
- шивашката и текстилната промишленост;
- фармацевтичната промишленост.

Подробна информация за фирмите е представена в *Анализа на отпадъците*.

Строителни отпадъци

- От 2015г. в землището на гр. Бяла Слатина има определена със заповед № 930/01.12.2015г. площадка за временно съхраняване на земни маси – заблатен терен с обща площ от 18 дка, намиращ се в североизточната част на гр.Бяла Слатина (по протежението на ул. „Страхил Войвода“ от пресечната ул. „Баба Тонка“ до източната регулационната граница на града, граничещ южно с коритото на р. Скът и включващ старото корито на реката). Площадката не е оборудвана с кантар и поради тази причина няма информация за годишните количества отпадъци.
- Изпълнителите на по-големи строителни обекти и ремонтни дейности се насочват да доставят отпадъците си на *Регионалното депо за неопасни отпадъци - Оряхово*.

Опасни отпадъци

Опасни отпадъци от бита

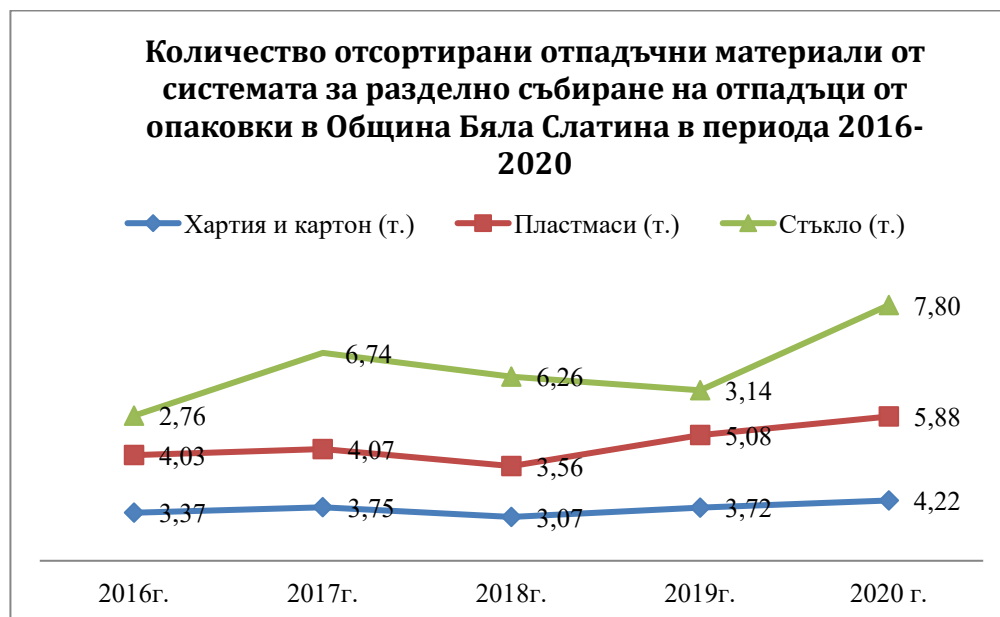
Общината има нормативен ангажимент за създаване на условия за екологосъобразно управление на опасните отпадъци от бита, които не попадат в обхвата на наредбите по отношение управление на масово разпространените отпадъци. Тези отпадъци включват бои и покрития, градински химикали, вкл. пестициди, продукти от грижи за домашни любимци, химичните вещества и препарати, използвани в домакинствата, вкл. дезинфектанти. Понастоящем, в общината няма функционираща система за разделно събиране на опасни отпадъци от бита и предаването им за оползотворяване или обезвреждане.

Опасни производствени отпадъци

Опасните производствени отпадъци се третират: от причинителя, в собствени съоръжения съгласно одобрен от компетентните органи проект на производствената дейност и при изпълнение на чл. 8, ал. 2 от ЗУО и от лицата на които е дадено разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл. 35 от ЗУО за съответната дейност.

Масово разпространени отпадъци

Община Бяла Слатина има сериозен опит в прилагане на **разделно събиране на отпадъци от опаковки**, в резултат на сключен договор през 2007г. с Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки - ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ АД. Най-големи количества рециклируеми отпадъци са събрани през 2020г. – 17,9 т., а най-малки количества съответно през 2016г. – 10, 16т. През 2020г. се наблюдава ръст на събраните рециклируемите отпадъци от 176,22% спрямо базовата 2016г. Информация за количествата на разделно събрани отпадъци от опаковки за периода 2016-2020г. е представена на фигурата.

Количества разделно събрани отпадъци от опаковки за периода 2016-2020г.

Тези резултати показват, че има потенциал в системата и при по-активно участие на населението могат да се постигнат още по-добри резултати. Необходимо е Община Бяла Слатина ежегодно да анализира данните за разделно събраните отпадъци от опаковки и да потърси по-тясно взаимодействие с Организацията по оползотворяване както по отношение на подобряване на резултатите и увеличаване на събраните количества, така и за разширяване на информираността на населението и бизнеса и привличането им за участие в системите за разделно събиране. От съществено значение за повишаване на ефективността на разделното събиране е прилагането на дългосрочна комуникационна стратегия за повишаване информираността на гражданите за ползите от разделното събиране, засилване на мотивацията им да използват цветните контейнери и изграждане на трайни навици за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Община Бяла Слатина няма сключени договори с Организации по оползотворяване за негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), Излезли от употреба Гуми (ИУГ), Отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (ОМОН) и Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС).

Общината информира регулярно населението за възможностите за предаване на ИУГ в автосервиси, функциониращи на територията на общината където се извършва смяна на гуми. За останалите 4 потока масово разпространени отпадъци се разчита на договор с лице, което притежава разрешение за дейност с отпадъци по чл.35 от ЗУО. Анализът на състоянието по управление на масово разпространените отпадъци показва, че може да се оптимизира системата и да се постигнат по-добри резултати, като за целта следва да се проучат възможностите за сключване на договори с организации по оползотворяване за всички масово разпространени отпадъци.

Утайки от ГПСОВ

През 2015 г. е въведена в експлоатация ГПСОВ- Бяла Слатина. Пречистването на отпадъчните води да се основава на общоприетите методи на използването на активна, биологична утайка в биобасейн с дънна аерация и последващо вторично утаяване. По отношение на утайката от ГПСОВ- Бяла Слатина са предвидени следните съоръжения и мерки, осигуряващи прилагането на нормативните изисквания:

- 1) Уплътняване на утайката
- 2) Аеробен стабилизатор - резервоар за кислородно стабилизиране на излишната утайка
- 3) Силоз за утайка
- 4) Кондициониране на утайката
- 5) Обезводняване на утайката
- 6) Резервни изсушителни полета

Утайките, които се образуват в резултат от експлоатацията на ГПСОВ-Бяла Слатина се предават за оползотворяване в земеделието, в съответствие с разпоредбите на действащото законодателство за опазване на околната среда.

Количеството образувани утайки за периода 2016 – 2020 г. е представено в таблица №2.

Утайки от ГПСОВ – Бяла Слатина

Година	Код на отпадъка	Наименование на отпадъка	Количества (т.)
2016	19 08 05	утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места	331
2017	19 08 05	утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места	255
2018	19 08 05	утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места	192
2019	19 08 05	утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места	291
2020	19 08 05	утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места	257

Изводите и препоръките от *Анализа на отпадъците* са както следва:

- Община Бяла Слатина е осигурила предоставяне на услугите по събиране, транспортиране и обезвреждане чрез депониране на битови отпадъци на цялото население (100% покритие).

- Нормата на натрупване на отпадъците в Община Бяла Слатина е по-ниска спрямо официалните данни, изчислени за страната - съгласно наличните към момента данни на НСИ - за 2018г., нормата на натрупване за страната е 408 кг./ж./г., за Врачанска област – 275 кг./ж./г., а за Община Бяла Слатина – 193,93 кг./ж./г. През последните две години се наблюдава задържане на нивото на нормата на натрупване през 2019г. – 191,07 кг./ж./г. и леко увеличаване през 2020г. - съответно 248,58 кг./ж./г. Тази тенденция може да се обясни с увеличената честота на събиране и транспортиране на отпадъците от всички населени места в общината, както и с прилагания засилен контрол по отношение на незаконното изхвърляне на отпадъци от страна на общинската администрация.
- Общината има сериозен опит в прилагане на разделно събиране на отпадъци от опаковки, в резултат на сключен договор с Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки. Най-големи количества рециклируеми отпадъци са събрани през 2020г. – 17,9 т., а най-малки количества съответно през 2016г. – 10, 16т. През 2020г. се наблюдава ръст на събраните рециклируемите отпадъци от 176,22% спрямо базовата 2016г. Тези резултати показват, че има потенциал в системата и при по-активно участие на населението могат да се постигнат още по-добри резултати. Община Бяла Слатина трябва да анализира ежегодно данните за разделно събраните отпадъци от опаковки и да потърси по-тясно взаимодействие с Организацията по оползотворяване както по отношение на подобряване на резултатите и увеличаване на събраните количества, така и за разширяване на информираността на населението и бизнеса и привличането им за участие в системите за разделно събиране. От съществено значение за повишаване на ефективността на разделното събиране е прилагането на дългосрочна комуникационна стратегия за повишаване информираността на гражданите за ползите от разделното събиране, засилване на мотивацията им да използват цветните контейнери и изграждане на трайни навици за разделно събиране на отпадъци от опаковки.
- Количествата битови отпадъци и подобни отпадъци от други източници, за които е осъществено рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло са недостатъчни за изпълнение на задълженията чл.31, ал.1, т.1 от ЗУО на Община Бяла Слатина към 2028г. С цел осигуряване на изпълнението на целите по чл.31, ал.1, т.1, т.3-5 на ЗУО в дългосрочен план е необходимо да бъдат увеличени количествата на разделно събраните отпадъци, в т.ч.:
 - рециклируеми отпадъци от опаковки от организираната система на територията на общината;
 - отпадъчни материали от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, на територията на Община Бяла Слатина. В допълнение се препоръчва разширяване на обхвата на отпадъчните материали, които се събират разделно в Заповед №311/15.06.2020г. и прецизиране на задължените лица в съответствие с чл.21 на Наредба №8 за управление на отпадъците на територията на Община Бяла Слатина. Необходимо е ефективно прилагане на Раздел Първи Управление на отпадъци от опаковки и отпадъчни материали от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, Глава Четвърта Управление на масово разпространени отпадъци и отпадъчни материали от хартия и картон, метали,

пластмаса и стъкло, *Наредба №8 за управление на отпадъците на територията на Община Бяла Слатина* и упражняване на регулярен контрол за спазване на изискванията от контролните органи към общината.

- отделяне на рециклируемите компоненти от битовите отпадъци чрез използването на сепарираща инсталация – предприети са ефективни мерки на регионално ниво във връзка с планираната *Инсталация за предварително третиране на смесени битови отпадъци*, като част от Регионалната система за управление на отпадъците - Оряхово.
- Препоръчва се използването на информационна система за събиране и обработка на информацията за отпадъците, в която непрекъснато да постъпват текущите данни от дейността всички пунктове, площадки, съоръжения и фирми, с които Общината има сключени договори или са включени в *Регистъра на площадките за предаване на отпадъци от хартия и картон, пластмаси и стъкло на територията на общината*.
- Община Бяла Слатина няма сключени договори с Организации по оползотворяване за негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), Излезли от употреба Гуми (ИУГ), Отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (ОМОН) и Излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС). Общината информира регулярно населението за възможностите за предаване на ИУГ в автосервизи, функциониращи на територията на общината където се извършва смяна на гуми. За останалите 4 потока масово разпространени отпадъци се разчита на договор с лице, което притежава разрешение за дейност с отпадъци по чл.35 от ЗУО. Препоръчва се Община Бяла Слатина да проучи възможностите за сключване на договори с организации по оползотворяване за всички масово разпространени отпадъци, като по този начин да оптимизира управлението им.

Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи, в контекста на правата изадълженията на общините

На основата на направените анализи на националната и общинската нормативна рамка и програмни документи в областта на управлението на отпадъците, могат да се направят следните основни изводи и препоръки:

- Националната правна рамка е съобразена с европейското законодателство и включва конкретни разпоредби, определящи обхвата, правата и задълженията на местните власти по отношение на управление на отпадъците, в т. ч. ангажиментите за поетапно увеличаване на количествата отпадъци, които се рециклират и оползотворяват, и намаляване на депонираните отпадъци. В Закона за управление на отпадъците са въведени изискванията на приетия на ниво ЕС през 2018 г. законодателен пакет „Отпадъци“, и по специално Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците и частично да транспонира Директива (ЕС) 2018/850 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива 1999/31/ЕО относно депонирането на отпадъци.
- Националните стратегически документи, с които е съобразена *Програмата за управление на отпадъците на Община Бяла Слатина 2021-2028* са:
 - Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г.;

- Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г.;
- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България (2011 -2020г.);
- Национален стратегически план за управление на утайките от ПСОВ до 2020г.;
- Трети национален план за действие по изменението на климата за периода 2013–2020 г.;
- Проект на Програма за околна среда 2021-2027 г.;
- Националната програма за развитие на България 2030.

Отчетени са също и приоритетите, заложи в Програма за управление на Община Бяла Слатина за мандат 2019–2023 г.

- Община Бяла Слатина е предприела действия за разработване на нова програма за управление на отпадъците на общината на основание чл. 52 от ЗУО. Изготвянето на Програмата за управление на Община Бяла Слатина за периода 2021–2028 г. се осъществява при спазване на „Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците“, утвърдени със заповед РД-883/29 септември, 2021г. на министъра на околната среда и водите. В на Програмата за управление на Община Бяла Слатина за периода 2021–2028 г. са заложи мерки, съответстващи на проект на ПОС 2021-2027 г.
- Община Бяла Слатина провежда политика и мерки в областта на управлението на отпадъците, въз основа на детайлни местни нормативни документи одобрени от общински съвет, които във висока степен отразяват разпоредбите на националното законодателство;
- Общината осъществява контрол, мониторинг на напредъка и периодичен отчет за изпълнението на действащата програма за управление на отпадъците, като е препоръчително да оповестява по подходящ резултатите.
- Община Бяла Слатина провежда политика и мерки в областта на управлението на отпадъците, въз основа на детайлни местни нормативни документи одобрени от общински съвет, които във висока степен отразяват разпоредбите на националното законодателство. Общинските наредби, които регламентират различни аспекти на управлението на отпадъците са:
 - Наредба № 8 за управление на отпадъците на територията на Община Бяла Слатина (приета с Решение № 584 по Протокол № 34 от 29.03.2018г. на Общински съвет – Бяла Слатина и изм. с Решение № 883 по Протокол № 51 от 30.05.2019 г.);
 - Наредба № 9 за поддържане екологията и опазване чистотата, зелените площи и дълготрайната дървесна растителност на територията на община Бяла Слатина (приета с решение N 235, протокол 18/ 31.05.05. на Общински съвет - Бяла Слатина и изм. с Решение № 146, протокол № 11 / 26.05.2016 г.);
 - Наредба № 5 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Бяла Слатина (приета с Решение № 596,

Протокол № 41 / 05.03.2003 г. на Общински съвет - Бяла Слатина, посл. изм. Решение № 336/ 25.02.2021 г.);

- Наредба № 1 за опазване на обществения ред и опазването на общинските имоти на територията на община Бяла Слатина (приета с Протокол № 68, Решение № 1057 / 20. 08.2015 г. на Общински съвет - Бяла Слатина, посл. изм. с Решение № 723 от Протокол № 43 / 31.10.2018 г.).
- Препоръчва се в краткосрочен план (2022 - 2023г.) да се изготвят и приемат промени в *Наредба № 5 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Бяла Слатина*. Новите нормативни текстове трябва да отразяват измененията по отношение на такса „Битови отпадъци“, извършени през 2017г. в *Закона за местните данъци и такси* и да осигуряват прилагането на принципа „Замърсителят плаща“ за всяко задължено лице – използване на нова методика за изчисляване на стойността на услугите по чл.62 от ЗМДТ въз основа на основите, определени в закона.

Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво

От *Анализа и оценката на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво* се констатира, че:

- Общинската администрация има ясно дефинирани функции, свързани с прилагането на задълженията по управление на отпадъците – Съгласно *Устройствения Правилник на Общинска администрация - Бяла Слатина*, утвърден със Заповед №3/03.01.2017г. основните задължения се изпълняват от **3 дирекции** - Дирекция „Устройство на територията и екология“, Дирекция „Местни данъци и такси“ и Дирекция „Проекти и програми“. На **кметовете на кметства** е възложено да организират провеждането на благоустройствени, комунални и други мероприятия (чл.16, ал.1, т.2 от Устройствения Правилник) и да приемат мерки за подобряване и възстановяване на околната среда (чл.16, ал.1, т.4 от Устройствения Правилник). **Заместник-кметът по устройство на територията** контролира дейността на дирекция „Устройство на територията и екология“ и разходването на средства, получени по програми и проекти.
- Разработени са и се прилагат съответните наредби, изискващи се съгласно националното законодателство - Наредба по чл.22 от Закона за управление на отпадъците; Наредба по чл. 9 от Закона за местните данъци и такси; Наредба за опазване на обществения ред по чл. чл.22, ал.1 от ЗМСМА; 6. Наредбата се издава на основание чл.21, ал.1, т.23 и ал.2 от ЗМСМА и Наредба за опазване на зелената система във връзка с чл. 62, ал.10 от ЗУТ.
- Общината е организирила изпълнението на функциите си по управление на отпадъците чрез комбинация от подходи:
 - чрез общинската администрация – Общинско предприятие „Чистота и строителство“ - за услугите по сметосъбиране и сметоизвозване;
 - чрез сключване на Договор №5003/14.01.2016г. между Община Бяла Слатина и Община Оряхово, водеща община в РСУО-Оряхово на територията на която е изградено и се експлоататора *Регионално депо за неопасни отпадъци – Оряхово* - за услугата по обезвреждане на отпадъците, генерирани на територията на

общината чрез депониране на Регионалното депо за неопасни отпадъци – гр.Оряхово.

- чрез публично-частно партньорство с организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци – за отпадъците от опаковки;
- чрез Договор за услуга с лице, притежаващо разрешение по чл.35 от ЗУО - за приемане на разделно събрани отпадъци от домакинствата - едрогабаритни отпадъци, хартия, пластмаса, метал и стъкло от домакинствата; излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО); излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС); излезли от употреба гуми и (ИУГ) отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (ОМОН).

Основните препоръка за оптимизиране на дейностите по прилагане на законодателството са в няколко насоки:

- Предвид последните промени в ЗУО, в сила от м. март, 2021г., както и отчитайки натрупаната практика на общината по прилагане на *Наредба № 8 за управление на отпадъците на територията на Община Бяла Слатина* е препоръчително да се извършат следните изменения и допълнения на Наредбата:
 - регламентиране на разделното събиране на отпадъци от обувки и текстил, след публикуване на съответната наредба по чл. 13, ал. 1 ЗУО.
 - актуализиране на дефинициите по § 2 от Допълнителните разпоредби в съответствие с промените в ЗУО и допълване с нововъдени такива.
 - В *Глава Осма Контрол и Административно-наказателни разпоредби* да се конкретизират нарушенията, които могат да бъдат извършени по прилагане на чл.21 от Наредбата, свързан с прилагането на разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, метал, пластмаси и стъкло от страна на лицата, извършващи търговска дейност в търговски обекти, производствени и стопански сгради, здравни и социални сгради и заведения, заведения за хранене и развлечения, обекти за комунални и други услуги, хотели и други места за настаняване. Предвид увеличаващите се изисквания на националното законодателство по отношение на битовите отпадъци - подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до 65 на сто от общото тегло на тези отпадъци към 31.12.2035 г., подобна мярка ще даде резултати в дългосрочен план, предвид големия брой задължени юридически лица и ще подпомогне Община Бяла Слатина при изпълнението на задълженията ѝ.
- Извършване на преглед на всички заповеди за упълномощаване на съответните лица за упражняване на контрол по местните наредби и там, където е необходимо – да се направят съответните актуализации.
- Ежегодно планиране на мерки за повишаване на квалификацията на експерта по екология в различни обучения, работни срещи, конференции и т.н. осигуряващи получаването на актуална информация за новоприетото законодателство и развитието на сектор „Управление на отпадъците“, както и по приоритетни теми – предотвратяване образуването на отпадъци; намаляване на образуваните битови отпадъци и въвеждане на принципа „плащаш колкото изхвърляш“ за домакинствата, юридическите лица и др.

Средната норма на натрупване на жител за община Бяла Слатина се определя чрез екстраполация на нормата на натрупване за 2020 г. при увеличение с 2,5 -3,2% годишно за

периода 2021-2023г. Това увеличение се обосновава от очаквания икономически растеж, който е основен фактор за нарастването на крайното потребление на домакинствата и съответно на количеството образувани битови отпадъци. Темпът на икономически растеж е изчислен въз основа на *Макроикономическа прогноза за периода 2021-2023г., Актуализирана средносрочна бюджетна прогноза за периода 2021-2023г. (Мотиви към законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2021г.)*. В същото време, процентът не е по-висок, тъй като се очаква, че мерките по предотвратяване образуването на отпадъци ще бъдат възпиращ фактор. Освен предвидения растеж, друг фактор който влияе на увеличаването на нормата на натрупване е планираното организирано разделно събиране на биоотпадъци от зелените площи на всички населени места в Община Бяла Слатина, чрез използването на специализирана техника и контейнери – очакван старт на системата през 2022г. с въвеждането в експлоатация на *Инсталацията за компостиране на разделно събрани зелени отпадъци-Оряхово*.

Съгласно *Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, МОСВ (2019г.)*, биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини (чл. 34, ал.1 от ЗУО) представляват част от потоците разделно събрани отпадъци, които трябва да бъдат отчетени в общото количество на образуваните отпадъци в общината. За фракция „градински отпадъци“ е извършена оценка на количествата за периода 2021-2028г., като количествата се оценяват въз основа на съществуващата система за разделно събиране на биоотпадъци от домакинствата, от градини и паркове и пазари (код 20 02 01) чрез общинската система от 13 площадки за биоотпадъци, определени със заповеди на кмета на община Бяла Слатина.

Прогноза за количествата на образуваните битови отпадъци (в тона)на Община Бяла Слатина за периода 2021-2028г. по фракции и общото годишно количество

Фракции битови отпадъци	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Хартия	145,27	148,13	151,40	151,44	151,59	151,81	151,82	152,14
Картон	151,23	154,21	157,62	157,66	157,81	158,04	158,05	158,38
Пластмаси	541,51	552,17	564,37	564,52	565,06	565,89	565,92	567,11
Съкло	204,90	208,93	213,55	213,60	213,81	214,12	214,13	214,58
Метали	490,01	499,66	510,70	510,84	511,33	512,08	512,10	513,18
Дървесни отпадъци	7,59	7,74	7,91	7,91	7,92	7,93	7,93	7,95
Гума	35,23	35,93	36,72	36,73	36,77	36,82	36,82	36,90
Текстил	99,20	101,15	103,38	103,41	103,51	103,66	103,67	103,89
Кожа	11,38	0,00	0,00	0,00	0,00	10,60	10,75	0,00
Опасни отпадъци от бита	130,63	133,21	136,15	136,19	136,32	136,52	136,52	136,81
Инертни материали>4 см	109,49	111,65	114,12	114,15	114,26	114,42	114,43	114,67
Ситна фракция <4 см	2115,08	2156,72	2204,39	2204,98	2207,09	2210,32	2210,43	2215,10
Хранителни отпадъци	602,76	614,63	628,21	628,38	628,98	629,90	629,93	631,26
Градински отпадъци	1033,11	1481,58	1514,33	1514,74	1516,18	1518,40	1518,48	1521,68
Други	194,60	198,43	202,81	202,87	203,06	203,36	203,37	203,80

Прогноза за общо количество на образуваните отпадъци на година	5 872,00	6 404,13	6 545,67	6 547,43	6 553,68	6 573,88	6 574,36	6 577,46
--	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------	----------

Чрез **чл.31, ал.1, т.3-5** се определя, че системите за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци осигуряват като минимум изпълнението на следните цели:

- най-късно до **31 декември, 2025 г.** подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до **55 на сто** от общото тегло на тези отпадъци (чл.31, ал.1, т.3);
- най-късно до **31 декември 2030 г.** подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до **60 на сто** от общото тегло на тези отпадъци (чл.31, ал.1, т.4);
- най-късно до **31 декември 2035 г.** подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци най-малко до **65 на сто** от общото тегло на тези отпадъци (чл.31, ал.1, т.5).

С § 15, ал.2 от ПЗР на ЗУО са посочени сроковете за поетапно постигане на целта от 55 на сто рециклиране (по чл.31, ал.1, т.3) в периода 2021- 2025г.:

1. 31 декември 2021 г. - 51 на сто;
2. 31 декември 2022 г. - 52 на сто;
3. 31 декември 2023 г. - 53 на сто;
4. 31 декември 2024 г. - 54 на сто;
5. 31 декември 2025 г. - 55 на сто.

Чрез § 15, ал.3 от ПЗР на ЗУО се предвижда, че след нотифициране на Европейската Комисия и при изпълнението на определени условия (§ 15, ал.4), може да отложи постигането на целта по чл. 31, ал. 1, т. 3 до 2040 г., като минимално допустимото изпълнение се намалява до 50 на сто за 2025 г., 55 на сто за 2030 г. и 60 на сто за 2035 г.

В рамките на този анализ е извършена и прогноза за количествата на *хартия и картон, пластмаси, стъкло и метали*, които трябва да бъдат рециклирани на годишна база с оглед изпълнението на целите по чл.31, ал.1, т.3 и т.4 на Закона за управление на отпадъците. Изчисленията са направени при допускането, че:

- е налице самостоятелно изпълнение на целите от Община Бяла Слатина;
- не е извършено разпределение на задълженията между отделните общини за изпълнение на целите по чл.31, ал.1 от страна на Общото събрание на РСУО-Оряхово – в съответствие с чл.26, ал.1, т.6 на ЗУО.

Прогноза за количествата на хартия и картон, пластмаси, стъкло и метали (т./г.), които трябва да бъдат събрани и предадени за рециклиране за достигане на целите по чл.31, ал.1, т.3 и т.4 в периода 2021-2028г.

Отпадъци	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
----------	------	------	------	------	------	------	------	------

Хартия и картон, Пластмаси, Стъкло, Метали (съгл. Прогноза за морфологичния състав на отпадъците)	1661	1811	1851	1852	1853	1859	1859	1860
Цел за рециклиране по чл.31, ал.1, т.3 на ЗУО и сроковете за поетапно постигане по § 15, ал.2 от ПЗР на ЗУО и по чл.31, ал.1, т.4	51%	52%	53%	54%	55%	60%	60%	60%
Количества отпадъци, които трябва да бъдат събрани и предадени за рециклиране	847	942	981	1000	1019	1115	1116	1116

За анализирания период 2016-2020г. може да се направи извода, че огромното количество образувани отпадъци подлежат на обезвреждане чрез депониране на Регионалното депо за неопасни отпадъци – Оряхово. След въвеждане в експлоатация на *Инсталацията за предварително третиране на смесено събран битов отпадък и Инсталацията за компостиране на разделно събрани зелени отпадъци- Оряхово, ПИ с идентификатор 54020.72.435, местност “Марков баир”, гр. Оряхово* могат да се очакват съществени промени по отношение на намаляване на количеството на депонираните отпадъци. Съществени резултати могат да се очакват чрез прилагането на комбинация от мерки и методи – 1) предотвратяване на отпадъци; 2) компостиране и 3) стабилизиране на органичната фракция от битовите отпадъци, чрез което се осъществява предварително третиране и недопускане на нетретиран отпадък за депониране и намаляване на обема на отпадъците.

Прогноза за предотвратените отпадъци, чрез прилагане на домашно компостиране в периода 2021-2028г.

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Предотвратени градински отпадъци – тона/г	0	42	252	252	252	252	252	252
Компостери - брой с натрупване	0	100	600	600	600	600	600	600

Прогноза за разделно събрани дървесни и градински отпадъци, които ще бъдат доставени

за компостиране и количества образуван компост (тона) за периода 2021-2028г.

Отпадъци – т/г	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Образувани отпадъци								
Дървесни	7,59	7,74	7,91	7,91	7,92	7,93	7,93	7,95
Градински	1033,11	1481,58	1514,33	1514,74	1516,18	1518,40	1518,48	1521,68
Общо	1040,70	1489,32	1522,24	1522,65	1524,10	1526,33	1526,41	1529,63
Отпадъци, които се използват в системата за домашно компостиране	0,00	42,00	252,00	252,00	252,00	252,00	252,00	252,00
Отпадъци доставени за третиране в Инсталация за компостиране, Оряхово	0,00	1447,32	1270,24	1270,65	1272,10	1274,33	1274,41	1277,63
В резултат:								
Компост	0	579	508	508	509	510	510	511
Остатъци за депониране	0	289	254	254	254	255	255	256

Прогноза за общо количество отпадъци на вход на Инсталация за предварително третиране на смесени битови отпадъци – Оряхово (тона) за периода 2021-2028г.

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
ОБЩО количество отпадъци на вход на Инсталация за предварително третиране на смесени битови отпадъци - ОРЯХОВО	0	4381,23	4486,91	4496,13	4492,88	4510,65	4511,05	4510,64

Анализ на дейността на Регионално Сдружение за управление на отпадъците-Оряхово

РСУО- Оряхово е работило динамично през периода 2016-2020г., като решенията на Общото събрание са изцяло в подкрепа на предвидена инфраструктура за третиране на отпадъците за Регион Оряхово в **Националния план за управление на отпадъците (2014-2020г.)**. Дейността на всички общини, членуващи в РСУО- Оряхово е довела до одобряване за финансиране през 2018г. на Проект „Изграждане на инсталация за предварително третиране и инсталации за компостиране, в рамките на Регионалната система за управление на отпадъците в Регион Оряхово“ – на стойност 13 498 945,68 лева. В допълнение, Община Оряхово е кандидатствала пред ПУДООС и е получила одобрение за финансиране на изграждането на Клетка № 2, Регионално депо за неопасни отпадъци, м. „Марков баир“ – гр. Оряхово. От м.май, 2019 г. се експлоатира Клетка № 2 на РДНО- Оряхово с капацитет 167 485 т. и по този

начин е осигурен капацитет за минимум 5 г. за обезвреждане на отпадъците на всички общини, членуващи в РСУО-Оряхово.

Общините, членуващи в РСУО-Оряхово са използвали отчисленията си по чл.64, ал.1 от ЗУО съобразно необходимостта от реализиране на конкретни инфраструктурни проекти, но основно – за закупуване на техника и контейнери.

Община Бяла Слатина е участвала активно в работата на РСУО-Оряхово, като освен реализираните общи проекти с другите общини, членуващи в РСУО-Оряхово, е изпълнила и 3 (три) самостоятелни проекта, свързани със закупуване на сметосъбиращи камиони, камион за едрогабаритни отпадъци и зелени отпадъци и други.

Препоръчва се за новия програмен период – 2021-2028г., дейността на РСУО-Оряхово да се насочи по-конкретно към:

- Въвеждане в експлоатация на *Инсталацията за предварително третиране и Инсталациите за компостиране (площадка Оряхово, площадка Козлодуй), в рамките на Регионалната система за управление на отпадъците в Регион Оряхово* и доставка на образуваните отпадъци за третиране.
- Създаване на работеща система за разделно събиране на биоразградими и зелени отпадъци на територията на Община Бяла Слатина и осигуряване доставка на планираните количества до инсталацията за компостиране.
- Постигане на висока ефективност при работата на планираните инсталации в *Регионалната система за управление на отпадъците в Регион Оряхово* и оптимални резултати по отношение на сепарираните материали и произвеждане на високо качество компост както и свеждане до минимум на депонираните битови отпадъци, в съответствие с действащото европейско законодателство по пакета „Кръгова икономика“, транспонирано в с последните промени от м.март, 2021г. в Закона за управление на отпадъците.

Анализ и оценка на изпълнение контролните функции на общината по управление на отпадъците

Община Бяла Слатина упражнява адекватен контрол съобразно правомощията, възложени на кмета от националното законодателство. Разработени са четири общински наредби, чрез които са определени вида на нарушенията, които могат да бъдат извършени и глобите/санкциите, които се налагат за тях. По всяка наредба са дефинирани оправомощените от кмета длъжностни лица, на които се възлага изпълнението на контролни функции и реда за прилагане на административно-наказателните разпоредби - оправомощени длъжностните лица могат съставят актове и респ. кметът на общината да издава на наказателни постановления. Препоръките по този анализ са насочени към:

- Изготвяне на годишен план за осъществяване на контролна дейност по управление на отпадъците.
- Публикуване на информация на интернет страницата на общината за резултатите от осъществявания от общината контрол по управление на отпадъците – за извършени конкретни проверки, както и на годишна база.
- Идентифициране на най-важните фактори за подобряване на контрола по управление на отпадъците и определяне на конкретни мерки за изпълнението им през новия програмен период 2021-2028г., в т.ч.:

- увеличаване броя на служителите за контрол;
- осигуряване на автомобил за контролната дейност;
- провеждане на обучения по прилагане на изискванията за контролна дейност по ЗУО, съставяне на констативни протоколи и наказателни постановления и др.

Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа „отговорност на производителя“ и „замърсителят плаща“

Понастоящем се прилага успешно принципа на *отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги* по отношение на основните потоци - утайки от ПСОВ, болнични отпадъци и отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради.

Община Бяла Слатина има един сключен договор, с който се прилага принципа на *„разширена отговорност на производителя“* – с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки. С цел ефективното прилагане на този принцип се препоръчва:

- обсъждане на възможностите за сключване на договори с организации по оползотворяване за НУБА, ИУЕЕО, ИУГ, ИУМПС и Отработени масла, като се отчетат резултатите от въведените системи за събиране на тези отпадъчни потоци и се преценят потенциалните ползи от изграждането на нови системи по договор с организации по оползотворяване;
- проучване на нагласите на населението за участие в система за събиране на отпадъци от текстил и обувки, оценка на предложенията на различни *Организации по оползотворяване на отпадъци от текстил и обувки* и сключване на договор.

Прилагането на принципа *„замърсителят плаща“* налага:

- извършване на промени в *Наредба № 5 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на Община Бяла Слатина услуги, осигуряващи:*
 - прилагането на новите основи за определяне на такса битови отпадъци по чл.67 от Закона за местните данъци и такси, като се отчете че количеството битови отпадъци е водеща основа (чл.67, ал.4).
 - заплащане на услугите по събиране, транспортиране и третиране на отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината от причинителя на отпадъците;
 - премахване на възможностите за депониране на производствени неопасни отпадъци на общинска площадка (т.57б, Приложение № 1 Списък с видовете услуги, права и цени за тях, към чл. 54 от Наредбата).

Анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществяване на мерки за тяхното възстановяване

Депото за твърди битови отпадъци на Община Бяла Слатина е разположено в землището на гр. Бяла Слатина, местността „Любомир“. Неговата експлоатация е започнала през 1996г., а през 2009г. РИОСВ-Враца прави предписание за закриването и рекултивацията му. Изготвен е проект, целта на който е извършване на техническа и биологична рекултивация на депото за твърди битови отпадъци. Основната цел на закриването и рекултивацията на нерегламентираните сметища е да се постигне високо ниво на опазване на околната среда и минимизиране на риска от старите замърсявания. Постигането на тази цел ще допринесе за

цялостното развитие на системата за управление на отпадъците в Р България, като осигури намаляването на броя на депата за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания и ще предотврати нерегламентираното изхвърляне на отпадъци и осигури изпълнението на дейности по мониторинг и последващ контрол.

На 10.02.2014г. е одобрен работен проект от главния архитект на Община Бяла Слатина. В следствие е издадено Разрешение за строеж №3/ 10.02.2014 г. от гл. архитект на Община Бяла Слатина, което влиза в сила на 25.02.2015 г. През м.юни, 2015 г. започва работата по обект: *„Депозит за твърди битови отпадъци на Община Бяла Слатина”, Подобект: „Закриване и рекултивация на депозит за твърди битови отпадъци на Община Бяла Слатина”*.

През 2015г. със средства от ПУДООС е изпълнена техническа рекултивация, а през следващите 3 години се продължава с изпълнението на биологичната рекултивация (снимки 1-4). Съгласно Наредба № 26/1996г., биологична рекултивация на депото за отпадъци се извършва като втори етап след техническата. По проекта за рекултивация е извършено профилиране и подравняване на отпадъците. Във връзка с ландшафтното оформление, което се извършва върху технически рекултивирания терен се изпълняват биологични мероприятия за затревяване с подходящи тревни смеси, дървесни и храстови видове. Съгласно работния проект за биологична рекултивация са обособени смесени тревно-храстови площи - с участие на храсти между тревната площ и на дървесно-храстови групи в периферията върху оземлената площ на депото, които да укрепят основата на насипа за създаване на устойчива екосистема. През периода 2016-2020г. са отпуснати от ПУДООС и изразходвани общо средства в размер на 196 012 лв. за изпълнение на биологичната рекултивация, включващи мерки по затревяване и залесяване.

Община Бяла Слатина изпълнява План за мониторинг и контрол на депото съгласно изискванията на Приложение №3 на Наредба № 6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017г.). Мониторинг за повърхностни води, подземни води и почви се извършва съгласно одобрен график въз основа на сключен договор между Община Бяла Слатина и ИАОС.

Снимки 1-4 Резултати от изпълнението на биологичната рекултивация на Депото за твърди битови отпадъци на Община Бяла Слатина

В заключение може да се обобщи, че Община Бяла Слатина е предприела всички мерки за изпълнение на изискванията на нормативната уредба по отношение на закриване и рекултивация на депото, следексплоатационни грижи и мониторинг на закрити депа.

На територията на общината няма образувани нерегламентирани сметища. В случай, че възникне такова сметище, общината предприема своевременни действия за неговото почистване и възстановяване на терена.

Анализ и оценка на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците

Общинско предприятие „Чистота и строителство“ извършва услугите по **събиране и транспортиране на битовите отпадъци** от всички населени места на общината, като за целта използва 3000 бр. контейнери тип „Мева“ (обем 110л.), 1024 бр. контейнери тип „Бобър“ (обем 1110л.) – 328бр. разположени в гр. Бяла Слатина и 696 бр. в селата, 3 специализирани сметосъбиращи камиона.

На територията на общината е създадена система за **разделно събиране на отпадъците от опаковки**, в резултат на сключен през 2007г. договор между Община Бяла Слатина и „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ“ АД - организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки. Системата за събирането на отпадъците от опаковки обхваща само територията на гр. Бяла Слатина, с. Попица, с. Търнава и с. Търнак. „Екопак България“ АД, която е закупила, разположила и обслужва общо 132 броя контейнера тип „ИГЛУ“ с всеки с обем 1500 л., разположени на територията на четирите населени места, както следва:

- 41 броя сини контейнери за събиране хартиени и картонени, опаковки – от които в гр.Бяла Слатина – 26 броя, с. Попица – 5 броя, с. Търнава – 6 броя и с. Търнак – 4 броя;
- 43 броя жълти контейнери за събиране пластмасови и метални опаковки – от които в гр.Бяла Слатина – 28 броя, с. Попица – 5 броя, с. Търнава – 6 броя и с. Търнак – 4 броя;
- 48 броя зелени контейнери за събиране на стъклени опаковки – от които в гр.Бяла Слатина – 33 броя, с. Попица – 5 броя, с. Търнава – 6 броя и с. Търнак – 4 броя.

Понастоящем, голямата част от битовите отпадъци (99%) подлежат на обезвреждане чрез депониране на Регионално депо за неопасни отпадъци, м. „Марков баир“ – гр. Оряхово. Депото приема отпадъците на общините Оряхово, Вълчедръм, Козлодуй, Хайредин, Мизия,

Бяла Слатина, Борован, Кнежа“ и притежава Комплексно разрешително (КР) №249-Н0/2008г., актуализирано с решение №249-Н0-И0-А1/2012г. и посл. актуализация с Решение №249-Н0-И0-А2/2017г. Регионалното депо за неопасни отпадъци е въведено в експлоатация през 2005 год. с Разрешение за ползване №СТ-12-421/17.08.2005 год. от ДНСК гр. София. Клетка №1 е запълнена и е изпълнена биологична рекултивация. От м.май 2019 г. се експлоатира Клетка № 2 капацитет 167 485 t. За Клетка № 3 е предвиден капацитет от 190 305 t.

Община Бяла Слатина е партньор по проект „Изграждане на инсталация за предварително третиране и инсталации за компостиране, в рамките на Регионалната система за управление на отпадъците в Регион Оряхово“, изпълнението на който се финансира по BG16M1OP002-2.002 Комбинирана процедура за проектиране и изграждане на компостиращи инсталации и на инсталации за предварително третиране на битови отпадъци, ОПОС 2014-2020г. Договорът е на обща стойност 13 498 945,68 лв., като 10 076 347,86 лв. са безвъзмездна финансова помощ и 3 422 597,82 лв. – собствен принос на общините от РСУО-Оряхово. Изпълнението на проекта е стартирало на 05 април, 2018г., а крайният срок на ДБФП е 05 март, 2022г. След въвеждането на планираната инфраструктура за управление на отпадъците, Община Бяла Слатина ще я използва солидарно заедно с всички общини участващи в РСУО-Оряхово.

- На територията на РСУО-Оряхово няма изградена и въведена в експлоатация инсталация за предварително третиране на битови отпадъците, поради което всички генерирани битови и производствени неопасни отпадъци се депонират на Регионалното депо за неопасни отпадъци, м. „ Марков баир“ – гр. Оряхово. Препоръките по отношение на инфраструктурата Община Бяла Слатина следва да предприеме всички мерки за доставяне на битовите отпадъци в *Инсталацията за предварително третиране на смесени битови отпадъци* и на разделно събрани зелени отпадъци – в *Инсталацията за компостиране на разделно събрани зелени отпадъци, площадка Оряхово* след въвеждането им в експлоатация през 2022г. По този начин Община Бяла Слатина, съвместно с другите общини от РСУО-Оряхово ще прилагат дейности по предварително третиране и оползотворяване на отпадъците, което респективно е предпоставка за изпълнение на целите по чл.31,ал.1, т.3-6 от ЗУО. Въвеждането на новите практики по управление на отпадъците ще доведе и до значително намаляване на количествата на депонираните отпадъци и прилагане на йерархията за управление на отпадъците съгласно ЗУО.

а за управление на отпадъците са както следва:

- Община Бяла Слатина трябва да упражнява текущ контрол по изпълнение на сключеният Договор с Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки, в т.ч. да организира съвместно с тях кампании за предоставяне на повече информация за разделното събиране и популяризиране на ползите за населението и околната среда от него.
- Въвеждане в договорите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци на:
 - **изискванията към системата за разделно събиране на отпадъците от домакинствата**, в т.ч. обслужвано население, вид, брой и разположение на съдовете и площадките за разделно събиране на отпадъците, честота на обслужване;

- **количествени цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците** от домакинствата и подобни отпадъци, както и условията и редът за отчитане на тяхното изпълнение;
 - **задълженията за контрол от страна на общината** по спазване на изискванията за разделно събиране на територията на общината;
 - **задълженията за предоставяне на информация на гражданите** на общината по прилагане на системата за разделно събиране, провеждане на образователни и информационни кампании и работа с обществеността.
- Издаване на заповед на Кмета на Община Бяла Слатина за информиране населението за възможностите за предаване на отработени масла на територията на общината.
 - Осигуряване на допълнителна инфраструктура за събиране, транспортиране и третиране на масово разпространени отпадъци чрез изпълнение на конкретни стъпки–
1) провеждане на проучване на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци и условията, които предлагат за разделно събиране на ИУМПС, ИУГ, НУБА, ОМОН и ИУЕЕО и 2) сключване на договори, обезпечаващи прилагането на екологосъобразно управление на масово разпространени отпадъци на територията на Община Бяла Слатина.

Икономически инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им

Община Бяла Слатина прилага традиционните икономически инструменти, които са регламентирани със законодателството, а именно:

- обезпечения за покриване на последващи разходи за затваряне на депата и отчисления за депониране на отпадъци (т.нар. отчисления по чл. 60 и чл.64 от ЗУО);
- такса битови отпадъци (в т.ч. постъпления от таксата и разходи на общината за управление на отпадъците).

Обобщена информация за размера на такса „битови отпадъци“, вкл. приходи и разходи по отношение на такса „битови отпадъци“ за периода 2016-2020г. в Община Бяла Слатина.

Информация за приходи и разходи по отношение на такса „битови отпадъци“ за периода 2016-2020г. в Община Бяла Слатина

	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.
Приходи от такса „битови отпадъци“ (хил.лв.)	908	832	895	962	1358
- от физически лица	491	513	547	597	795
- от юридически лица	417	319	348	365	563
Жители на Община Бяла Слатина (по данни на НСИ)	22 470	22 002	21 481	21 018	20 662
Количества образувани отпадъци (т./г.)	3 084,03	3 507,14	4 165,91	4 015,85	5 136,17
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци за Община Бяла Слатина (лв./г.)	294	237	215	240	264

Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци за средни общини в България (10-50 хил.жители) ¹ (лв./г.)	90,4	89,23	100,95	N/A ²	N/A
Приходи от такса битови отпадъци/1 тон отпадъци СРЕДНО за България ¹ (лв./г.)	173,54	166,9	186,57	N/A	N/A
Приходи от такса „битови отпадъци“/ 1 жител за Община Бяла Слатина (лв./г.)	40	38	42	46	66
Приходи от такса битови отпадъци/1 жител за средни общини в България (10-50 хил.жители) ¹ (лв./г.)	58,64	62,06	66,24	N/A	N/A
Приходи от такса битови отпадъци /1 жител СРЕДНО за България ¹ (лв./г.)	77,59	79,4	84,1	N/A	N/A
Общо разходи за управление на отпадъците (хил.лв.), в т.ч. за:	917 650	774 718	907 734	972 203	1 239 948
Събиране и транспортиране на битови отпадъци до депа и други съоръжения за третиране	455 303	434 625	388 595	397 730	456 946
Проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците	110 401	137 208	178 240	220 972	375 049
Поддържане чистотата на териториите за обществено ползване	280 210	202 885	340 899	353 501	407 953

¹ По данни на Министерство на финансите, НСИ и изчисления, представени в Анализ и оценка на въведените икономически инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им, Национален план за управление на отпадъците 2021-2028г.

² N/A – няма информация

Разходи за управление на отпадъците на 1 жител (лв./г.)	41	35	42	46	60
Разходи за управление на отпадъците на 1 тон генерирани отпадъци (лв./т.)	297,55	220,90	217,90	242,09	241,41

Анализът на данните показва, че приходите от такса „битови отпадъци“ на 1 тон отпадъци за периода 2016-2018г. за Община Бяла Слатина са по-високи, в сравнение с други общини от същата група - средни общини в България (10-50 хил. жители). Приходите от такса „битови отпадъци“ на 1 жител за Община Бяла Слатина обаче, са по-ниски в сравнение с общините от посочената група. За периода 2016 – 2020г. разходи за управление на отпадъците на 1 жител на Община Бяла Слатина варират в диапазона 41-60 лв.

Структура на постъпленията от такса битови отпадъци, платена от населението и бизнеса е представена в следващата таблица.

Структура на постъпленията от такса битови отпадъци, платена от населението и бизнеса

	2016	2017	2018	2019	2020
Дял на приходите от такса битови отпадъци, платени от домакинствата					
Община Бяла Слатина	54,07%	61,66%	61,12%	62,06%	58,54%
Средни общини (10-50 хил. жители) ¹	39.3%	39.2%	39.5%	N/A	N/A
СРЕДНО – България¹	32.2%	33.3%	30.8%	N/A	N/A
Дял на приходите от такса битови отпадъци, платени от бизнеса					
Община Бяла Слатина	45,93%	38,34%	38,88%	37,94%	41,46%
Средни общини (10-50 хил. жители) ¹	60.7%	60.8%	60.5%	N/A	N/A
СРЕДНО – България¹	67.8%	66.7%	69.2%	N/A	N/A

За дълъг период от време в страната се наблюдава т.нар. кръстосано финансиране по отношение на разходите за управление на битовите отпадъци в общините, т.е. по-голямата част от разходите се поемаха от страна на бизнеса. Данните в Таблица №10 показват, че тази тенденция не е валидна за Община Бяла Слатина и населението покрива напълно разходите, които се правят за предоставяните услуги попадащи в обхвата на такса „битови отпадъци“.

От анализирания информация се констатира, че:

- Общината редовно заплаща дължимите обезпечения по чл. 60 и отчисления по чл.64 от ЗУО в съответствие с реда, определен по *Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.26 от 22 Март 2020г.)*. Малка част от натрупаните средства от отчисления по чл.64 се използват реализиране на различни проекти, свързани с подобряване на условията за събиране и третиране на отпадъците в общината и за съфинансиране на изграждането на Клетка №2, РДНО-Оряхово – в размер на 61 750 лв. (12,35% от общото съфинансиране в размер на 500 000 лв, осигурено от общините, членуващи в РСУО-Оряхово).

- Съществената част от набраните средства от отчисления по чл.64 от ЗУО ще се използва за покриване на собствения принос от общите допустими разходи по проект *„Изграждане на инсталация за предварително третиране и инсталации за компостиране, в рамките на Регионалната система за управление на отпадъците в Регион Оряхово“* – за Община Бяла Слатина покриване на 27,68 % собствен принос съгласно чл.10 от Споразумението за партньорство, подписано от всички общини членуващи в РСУО-Оряхово на 20 април, 2017г. Понастоящем средства от отчисления по чл.64 от ЗУО се използват също и за частично покриване на разходите за ДДС по проекта, които ще бъдат напълно възстановени от НАП преди приключване на изпълнението му.
- Обезпеченията по чл.60 и отчисленията по чл.64 от ЗУО са икономически инструменти, насочени към намаляване на количествата на директно депонираните отпадъци и акумулиране на финансови ресурси за закриване и рекултивация на депата за отпадъци след изчерпването на техния капацитет. Размерът на отчисленията по чл.64 на 1 тон отпадък нараства с всяка изминала година (през 2022 г. и за всяка следваща година ще се заплаща по 95 лв./тон депониран отпадък) - както за депата за неопасни отпадъци, така и за депата за инертни отпадъци. След въвеждане в експлоатация на *Инсталацията за предварително третиране на смесени битови отпадъци*, местност “Марков баир”, Община Оряхово се очаква значително намаляване на количествата депонирани отпадъци и респ. ще се намалят на годишна база и дължимите обезпечения по чл.60 и отчисления по чл.64 на ЗУО.
- Приходите от такса „битови отпадъци“ като цяло покриват разходите, заложили по план-сметката и рядко се налага използването на други общински приходи за покриване на целия обем на разходите за управление на отпадъците.
- Ефективното прилагане на принципа „замърсителят плаща“ е финансов стимул, както за жителите на Община Бяла Слатина, така и за бизнеса да намалят количеството на образуваните отпадъци и да прилагат по-активно практиките по разделно събиране и компостиране – при наличие на по-голям брой индивидуални компостери, както и след въвеждане в експлоатация на *Инсталацията за компостиране на разделно събрани зелени отпадъци, площадка Оряхово* (ще постъпват отпадъци от общини Оряхово, Кнежа, **Бяла Слатина**, Мизия, Хайредин и Борован). Това от своя страна ще доведе до намаляване на разходите на общината по събиране, транспортиране и третиране на отпадъците. Принципът „замърсителят плаща“ се прилага от юридически лица, по отношение услугите, свързани със събирането на битовите отпадъци и обезвреждането им – заплаща годишна цена за брой обслужени контейнери съгласно одобрената от Общински Съвет План-сметка по чл.66 от ЗМДТ. Оптимизиране на разходите за физическите лица може да се очаква след ефективното влизане в сила на новите разпоредби на Закона за местните данъци и такси - в Държавен вестник, бр. № 14/17.02.2021 г. са обнародвани промени в Закона за местните данъци и такси, съгласно които новите основи за изчисляване на таксата ще се прилагат от началото на втората година след публикуване на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г. Предвид тази разпоредба, може да се очаква че най-ранния срок за прилагане на новите основи за заплащане на различните видове услуги за управление на битовите отпадъци по ЗМДТ е 2023г.

- Очаква се леко увеличение на разходите за такса „битови отпадъци“ през 2022г. поради увеличаване на нормативно регламентираната такса за тон депониран отпадък и разходи във връзка с доставката на отпадъци и третирането им в *Инсталацията за предварително третиране на смесени битови отпадъци* и *Инсталацията за компостиране на разделно събрани зелени отпадъци* – вероятно за втората половина 2022г. За периода 2023- 2028 г. се очаква План - сметката да е унифицирана за всички общини страната и да се изготвя по образец и ред, определени с наредба на Министерския съвет (чл.66, ал.3, т.1 ЗМДТ). Направена е прогноза на бъдещи разходи за периода 2023- 2028 г., като са заложили пазарни цени на новите услуги по третиране на отпадъците и при хипотезата, че ще се запазят същите разходите за останалите услуги съгласно сключените към момента договори. Прогнозните резултати показват, че разходите за периода 2023- 2028 г. вероятно ще се задържат на нивата от 2022г., но се предвижда преразпределение на наличните средства между по-голям брой дейности, свързани с управлението на отпадъците. Необходимо е да се планират разходи за:

- Събиране и транспортиране на битови отпадъци и доставянето им за предварително третиране в *Регионалната система за управление на отпадъците – Оряхово*;
- Регулярна подмяна на съдове за битови отпадъци поради тяхната амортизация;
- Предварително третиране в *Инсталацията за предварително третиране на смесени битови отпадъци – Оряхово*;
- Компостиране на зелени отпадъци в *Инсталацията за компостиране на разделно събрани зелени отпадъци – Оряхово*;
- Събиране и транспортиране на зелените отпадъци с транспортните средства, предвидени по проекта на РСУО-Оряхово – финансиран от ОПОС 2014-2020;
- Депониране на остатъците от работата на двете инсталации;
- Транспортиране на RDF за оползотворяване;
- Обезпечения по чл. 60 и отчисления по чл.64 от ЗУО, като се очаква поради намалените количества на отпадъците за депониране – да се заплащат значително по-малко средства (намаление с приблизително 50%), отчитайки предвидената такса от 95 лв./ т. депониран отпадък за 2022г. и всяка следваща година по *Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци*.
- Поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване.

Анализ на финансовите потоци по управление на отпадъците

В съответствие с отговорностите, вменени им по силата на ЗУО, общините предоставят и финансират следните услуги, свързани с управлението на отпадъците:

1. събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране;
2. третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации;
3. поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината.

Разходите за предоставянето на тези услуги се финансират чрез постъпления от такса „битови отпадъци“, която населението и бизнеса заплащат на годишна база. Информация за разходите на жител и на тон образуван отпадък в Община Бяла Слатина през 2020г. са представени в следващата таблица.

Информация за разходите на жител и на тон образуван отпадък в Община Бяла Слатина през 2020г.

	Община Бяла Слатина
Разходи (лв.)	
Общо стойност на одобрената план-сметката по чл. 66 от ЗМДТ за 2020 г. и изпълнение към 31.12.2020 г. (лв.), в т.ч.:	1 239 948
- за събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране (лв.)	456 946
- за третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации (лв.)	375 049
- поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината	407 953
Брой на населението – по данни на НСИ	20 662
Количество на отпадъците (тона)	5 136,17
Разходи на 1 жител (лв.)	
Общо стойност на одобрената план-сметката по чл. 66 от ЗМДТ за 2020 г. и изпълнение към 31.12.2020 г. (лв.), в т.ч.:	60,01
- за събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране (лв.)	22,12
- за третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации (лв.)	18,15
- поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината (лв.)	19,74
Разходи на 1 тон отпадък (лв.)	241,41
- за събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране (лв.)	88,97
- за третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации (лв.)	73,02
- поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината (лв.)	79,43

Източник: Община Бяла Слатина

За отчетния период Община Бяла Слатина е получила средства от ПУДООС за изпълнение на проекта за рекултивация.

Информация за изразходвани средства от ПУДООС в Община Бяла Слатина през 2020г.

Проект	2016г.	2017г.	2018г.	2019г.	2020г.
Депозит за твърди битови отпадъци на Община Бяла Слатина	95 14,15	29 365,81	0	71 632,26	0

Изводите от този анализ показват, че:

- Община Бяла Слатина е обединила усилията си с останалите общини, членуващи в РСУО-Оряхово участва като партньор по проект „Изграждане на инсталация за предварително третиране и инсталации за компостиране, в рамките на Регионалната система за управление на отпадъците в Регион Оряхово“. Чрез активно взаимодействие на регионален принцип, Община Бяла Слатина използвала различните финансови инструменти с цел реализиране на ефективна политика по управление на отпадъците, съответстваща на йерархията на управление на отпадъците установена в чл.6 на Закона за управление на отпадъците.
- Събраните средства от такса „битови отпадъци“ покриват разходите за предоставяните услуги съгл. чл.62 на ЗМДТ и осигуряват предоставянето им на цялото население в Община Бяла Слатина.

Преглед на съществуващите практики по предотвратяване образуването на отпадъци

Прилагането на практики по предотвратяване образуването на отпадъци не е стартирало в Община Бяла Слатина. Препоръките в тази насока са посочени по-долу.

- Допълване на Глава пета Опазване на обществения ред и чистотата при провеждането на събрания, митинги и манифестации и други масови прояви, *Наредба № 1 за опазване на обществения ред и опазването на общинските имоти на територията на община Бяла Слатина*, с текстове отнасящи до предотвратяване на отпадъците, напр. при провеждане на организирани мероприятия на територията на общината да се ограничи употребата на някои пластмасови изделия за еднократна употреба (чашки, съдове за храна, прибори за еднократна употреба и др.) и същевременно се поставят контейнери за събиране на компостируеми и рециклируеми отпадъци.
- Актуализиране на програмите на Организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, с които Община Бяла Слатина има сключен договор – напр. с Организацията по опаковки и отпадъци от опаковки, и включване на информация за предотвратяване образуването на отпадъци в задължителните информационни кампании, които се провеждат и в информационните материали, разработени за определени целеви групи – напр. деца и ученици.
- Въвеждане на домашно компостиране населени места от общината, където преобладават къщи със собствени дворни площи – безплатно предоставяне на компостери, активатори и информационни материали на домакинствата, вкл. предвиждане на икономически стимули за участие в системата за домашно компостиране.
- Планиране и прилагане на мерки за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци.

- Въвеждане на добри практики от други общини и държави във връзка с предотвратяването и разделното събиране на отпадъци и стимулиране на населението да разделя отпадъците при тяхното изхвърляне.
- Прилагане на принципа „Плащаш колкото изхвърляш“, като се използват новите основи за услугите по управление на отпадъците, формиращи такса „битови отпадъци“ и заложили с промените в ЗМДТ от 2017г.
- Използване на средствата от отчисленията по чл. 64 от ЗУО за осигуряване на информация на обществеността за дейности по управление на отпадъците на територията на региона/общината, свързани с предотвратяване образуването на отпадъците, подготовка за повторна употреба и постигане на целите по чл. 31, ал. 1 от ЗУО съгласно мерките, заложили в настоящата програма за управление на отпадъците, в т.ч. за организиране и провеждане на разяснителни и образователни кампании за ползите от прилагане на предотвратяването и разделно събиране на отпадъци за опазването и съхраняването на природата.

III.4.7. РАДИАЦИОНЕН КОНТРОЛ

Община Бяла Слатина не е обект на системни наблюдения за радиационно състояние на елементите на околната среда. Освен естествения радиационен фон съществува и техногенен, обусловен изцяло от човешката дейност – торене с минерални торове, работа с някои строителни материали, емисиите на обектите на атомна енергетика и топлоенергетика.

Най-близко разположената контролирана зона от Единната национална система е тази на Плевен. За периода 2017 – 2021г. средногодишните стойности на радиационния гама-фон за Плевен са трайно около 70 nGy/h, което не надвишава установения за зоната естествен радиационен фон.

На територията на община Бяла Слатина не са установени източници на неблагоприятни лъчения, които да надвишават санитарно-хигиенните норми и няма завишени нива на радиация.

III.4.8. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА

В края на 2018г. при осъществяване на проект на Община Бяла Слатина, финансиран от Програма за развитие на селските райони 2014-2020, беше подновена старата дървесна растителност с нов подходящ вид дървета „кълбовидна каталпа“, подходяща за градска среда. Бяха засадени близо 300 дървета.

През 2020 година се извърши подмяна на съществуваща тротоарна настилка с нова и засаждане на нова дървесна растителност от вида „чинар“ по улица „Васил Левски“ в отсечката от ул. „Климент Охридски“ до ул. „Крайбрежна“ /Каменния мост/.

ОП „Социално предприятие за озеленяване и благоустройство“ целогодишно полага грижи и извършва следните дейности:

- Поддържане на цветята в оранжерията (поливане, пресаждане и третиране с препарати за растителна защита);
- Целогодишно поддържане на тревните площи и цветя (косене, поливане и копане);
- Косене на тревните площи в лесопарка и почистване на къта за отдих (барбекю, беседка, пясъчник);
- Ежедневно почистване на спортната площадка и района около нея;

- Ежедневно поддържане района на оранжерията;
- Изграждане и поддържане на два алпинеума в Централната градска част;
- Засаждане на декоративни върби, лампови рози и декоративни туи;
- Почистване и грижи за цветята и храстите, намиращи се в оранжерията;
- Кастрене и косене на тревни площи в гробищните паркове;
- Периодично косене, поливане и изчистване на Централния парк и парковете при Културния дом, ПАГ „Никола Вапцаров“ и Лесопарка;
- Периодично почистване фигурите в Централна градска част и засаждане на цветя;
- Поддържа тревните площи в Лесопарка;
- Периодично косене трева в църковния храм „Света преподобна Параскева“ и окопаване на цветните алеи;
 - Периодично почистване на района на оранжерията, триъгълника около бензиностанцията и района от Каменния мост до светофара.

Деятелностите по почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване в община Бяла Слатина се извършват от Общинско предприятие „Чистота и строителство“ – град Бяла Слатина.

III.5. Администриране и публичност на дейностите по опазване на околната среда

Деятелностите по опазване на околната среда представляват комплекс от решения и действия, свързани с околната среда, както и различните форми на контрол.

Видове услуги, предоставяни от общината и на територията на общината, свързани с опазване на околната среда са следните:

- водоснабдяване
- канализация
- пречистване на отпадъчните води (услугата се предоставя от „Водоснабдяване и канализация“ ООД – Враца).
- събиране и извозване на отпадъците

В общинската администрация няма обособено самостоятелно звено по околна среда и управление на отпадъците, а дейността се осъществява от един служител.

Общината си поставя за цел системно да работи за повишаване на екологичната култура на населението на общината. Предприети са мерки за информиране на населението и включването в различни събития за опазване чистотата на населените места. Освен воденето на последователна политика по информиране на населението, се прибегва и до прилагане на административно-наказателните процедури, които от своя страна водят до негативни реакции сред населението.

Община Бяла Слатина е предприела действия за информиране на населението относно отпадъците от опаковки и масово разпространените отпадъци, с цел повишаване на общественото съзнание и подобряване на ефективността на системите за разделно събиране.

Информираността се извършва чрез осведомяване на населението по местната кабелна телевизия, интернет страницата на общината, раздадени са брошури и книжки на децата от детските заведения.

Община Бяла Слатина изпълнява всички задължения, произтичащи от националното законодателство за информиране на обществеността и провеждане на консултации по отношение на изготвяне на планове и програми и по инвестиционни предложения на територията на общината.

За информиране на обществеността по отношение на въпросите, свързани с опазването на околната среда, в сградата на общината и в кметствата са поставени информационни табла. Също така, на официалния сайт на общината <https://www.byala-slatina.com/> регулярно се публикува актуална информация по посочените въпроси.

III.6. Финансиране на дейностите по опазване на околната среда

В таблица по-долу е представена финансова информация относно дейностите по опазване на околната среда на община Бяла Слатина за периода 2017-2021 г.:

Финансова информация за дейностите по опазване на околната среда на община Бяла Слатина за периода 2017-2021г.

	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Планирани приходи за околна среда	830 815	830 815	830 815	1 320 149	1 321 000
Реализирани приходи за околна среда	861 153	2 246 645	2 593 529	2 115 058	2 494 226
Планирани разходи	1 009 352	990 141	1 108 756	1 503 894	1 688 035
Реализирани разходи за околна среда	857 676	2 362 028	2 454 791	2 097 181	2 792 276
Общо реализирани разходи	4 394 102	6 934 652	7 542 158	8 145 636	8 961 808
Относителен дял от всички реализирани разходи	19 %	34 %	32 %	25 %	31 %

IV. SWOT АНАЛИЗ

Целта на направения SWOT-анализ е да се оцени кои направления на развитие на Община Бяла Слатина са най-ефективни от гледна точка “опазването на околната среда”, в кои може да се постигне най-добър успех и хармонично развитие, като се използват нейните силни страни и благоприятните възможности на външната среда, както и чрез преодоляване или намаляване на действието на нейните слаби страни и на външните заплахи. Един от основните етапи в стратегическото планиране е “анализът на средата”. Изводите от този анализ са важна предпоставка за осъществяване на по-нататъшните стъпки в процеса на стратегическо планиране – SWOT анализ, целеполагането и

изготвянето на план за действие. Това наложи те да бъдат изложени в тази част по структуриран начин.

SWOT представлява акроним на вътрешните за общината силни страни (Strengths) и слаби страни (Weaknesses) и външните за общината възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). SWOT анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегически анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите "силни" и "слаби" страни. Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ се диференцира на "възможности" и "заплахи".

Силни страни: Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава общината. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство на общината.

Слаби страни: Слабите страни представляват ограниченията или недостига на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на общината.

Възможности: Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда на общината. Това са благоприятни за общината потенцици, от които тя се възползва или би могла да се възползва.

Заплахи: Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда за общината. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние на общината.

Между четирите квадранта съществуват определени зависимости. Връзката между възможностите и силните страни дава представа за лостовете на развитие. Връзката между слабите страни и заплахите формира основните проблеми на развитие. Връзката между силните страни и заплахите определя рисковете на развитие, а връзката между слабите страни и възможностите извежда ограниченията на развитие. От тази класификация произтичат и условните наименования на различните видове стратегии, за които ще стане дума по късно.

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
• Липса на големи промишлени предприятия, замърсяващи околната среда и водите • Изградена и функционираща ГПСОВ; • Закрито и рекултивирано депо за твърди битови отпадъци на Община Бяла Слатина • Извършва се екологосъобразно обезвреждане на отпадъците на	• Метеорологични фактори, благоприятстващи задържането на вредни вещества от местни източници в приземния въздушен слой • Загуби на питейна вода и влошаване на качеството ѝ в резултат от амортизацията на водопреносната мрежа • Липса на изградени канализационни системи за отпадни битови води в някои части на града и селата и липса на

Регионалното депо за неопасни отпадъци, м. „ Марков баир” – гр. Оряхово • Висока степен на обхващане на населението в организираната система за събиране и транспортиране на битовите отпадъци - 100 %; • Въведено разделно събиране на отпадъците от опаковки: хартия, картон, пластмаса, метали и стъкло; • Въведено разделно събиране на масово разпространени отпадъци и едрогабаритни отпадъци • Добро качество на атмосферния въздух (КАВ) • Осигурено 100% водоснабдяване за населените места • Довършени канализационни клонове и съпътстващ водопровод с цел подобряване работата на ГПСОВ • Високо естествено плодородие на почвите • Ниско ниво на замърсяване на почвите с отпадъци и изкуствени материали • Липса на заблатени и засолени почви • Добри шумови характеристики в населените места • Добра професионална квалификация на служителите, ангажирани с дейностите по опазване на околната среда и водите • Добра събираемост на приходите от такса „битови отпадъци“; • Изградени са предпоставки, които позволяват участието на обществеността при вземане на решения, свързани с управление на отпадъците - процедури по ОВОС, публични обсъждания, предоставяне на информация чрез интернет	изградени пречиствателни станции за отпадъчни води в селата • Почвена ерозия в добивната дейност на строителни материали • Липса на цялостен почвен мониторинг • Липса на съвременна екологосъобразна компостираща инсталация за общината • Не е въведена пълна система за разделно събиране на биоразградими отпадъци и домашно компостиране • Липса на транспортни средства и съдове за домашно компостиране и съхранение на биоотпадъци • Голям дял на инертните отпадъците (от строителство) в направения морфологичен състав на отпадъците, показващо неправомерно изхвърляне и смесване на битови и строителни отпадъци • Недостатъчен капацитет за управление на отпадъците във връзка с нарасналите изисквания за управление на отпадъците на местно ниво • Лошо състояние на общинската и републиканска пътна инфраструктура в общината • Лошо състояние на тротоарните площи и необходимост от ремонтни дейности в тази посока • Липса на разнообразни места за отдих и развлечение • Наличие на необитаеми жилища и сгради и значителен брой сгради с недобри конструктивни и/или енергийни характеристики • Недостатъчно собствени приходи и средства за осъществяване на дейности по опазване на околната среда • Недостиг на специалисти и експерти в сферата на околната среда
--	--

• Разработена Общинска програма за управление на отпадъците до 2020 г.; • Разработени общински наредби, с които се регламентират задълженията на управление на отпадъците на всички лица и се създават условия за решаване на съществуващи проблеми • Изготвени сезонни доклади за морфологичния състав на отпадъците в общината	• Недостатъчно ниво на култура сред част от населението за опазване на околната среда и изхвърлянето на отпадъци • Липса на изграден стереотип за ресурсоефективно оползотворяване на отпадъците генерирани от домакинствата
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
• Създаване на условия за развитие на селски туризъм • Създаване на вело алеи и еко пътеки • Възможности за изграждане на фотоволтаици • Подкрепа за използването на възобновяемите енергийни източници извън елементите на Националната екологична мрежа • Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците и опазването на околната среда • Създаване на капацитет за изграждането на единна интегрирана информационна система за управление на отпадъците • Цялостно пространствено планиране на зелена инфраструктура в общината • Запазване и развитие на традиционните за общината сектори от икономиката • Установяване на регионални партньорства и сътрудничества на местната власт и бизнеса • По-ефективно използване на трудовия потенциал на населението	• Изхвърляне на битови и строителни отпадъци на нерегламентирани места сред природата • Неспазването на добрите земеделски практики може да доведе до увеличаване на дифузното замърсяване на водите и влошаване на техните качества, с последващо ограничаване на възможностите за тяхното използване • Недостатъчното финансиране на проекти за реконструкция и модернизация на улиците и пътищата може да доведе до сериозно влошаване на тяхното състояние и съответно доувеличаване на шумовото натоварване от автомобилния трафик • Задълбочаваща се амортизация на сградния фонд и нарастване броя на опасните сгради • Неизползваеми елементи на зелената система от локално и общоградско значение с риск от превръщането им в опасни места • Дискредитиране на обществения градски транспорт и увеличаване на зависимостта от личния автомобил, респективно задълбочаване на проблемите с паркирането в с най-голяма гъстота на обитаване и задръствания по „тесните“ места • Увеличена зависимост от твърди и фосилни горива за отопление, водещо

• Внедряване на добри практики от общини със сходен профил или други европейски инициативи	до замърсяване на въздуха особено през зимния сезон • Незначителен брой санирани жилищни сгради• Периодично нанасяне на големи щети от рискови природни явления (наводнения, свлачища, бури)

V. ВИЗИЯ

Бяла Слатина - модерна европейска община с богата и чиста модерна екологична инфраструктура, възстановени гори, съхранено биоразнообразие и чиста река Скът

Високото екологично съзнание на гражданите и поетите от тях ангажименти гарантират постигането на комфортна среда за живот в община Бяла Слатина.

VI. ЦЕЛИ

Стратегически Цели

В резултат на направените проучвания и анализи бяха идентифицирани силните и слаби страни на общината, възможности и заплахи, които стоят пред нея. След като бе избрана визията на общината се определиха целта и приоритетите, достигането на които ще е определящо за качеството на живот на хората в община Бяла Слатина. При тяхното определяне бяха взети предвид основните силни страни, които трябва да бъдат запазени, основните проблеми (слаби страни), които следва да бъдат решени и се отчетоха възможностите и заплахите за развитие пред община Бяла Слатина в областта на околната среда.

ОСНОВНА ЦЕЛ

Подобряване качеството на живот на населението на общината, чрез осигуряване на благоприятна околна среда и запазване на природата на основата на устойчиво управление на околната среда.

Стратегически приоритет 1: Управление на отпадъците

Изпълняване на Програма за управление на отпадъците в Община Бяла Слатина за периода 2021-2028г. и определените в нея цели и приоритети:

- **Стратегическа цел 1.1:** Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;

- **Стратегическа цел 1.2:** Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирането им;
- **Стратегическа цел 1.3:** Повишаване на капацитета на институциите по управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;
- **Стратегическа цел 1.4:** Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

Стратегически приоритет 2: Запазване и подобряване качеството на компонентите на околната среда

- **Стратегическа цел 2.1:** Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух и поддържане нивото на емисиите под пределно допустимите норми
 - Развитие на транспортната инфраструктура и модернизиране на обществения транспорт с цел повишаване на мобилността
 - Почистване на основните пътни артерии от натрупан прах и улична кал и поддържането им в добро техническо състояние
 - Благоустрояване на крайпътните и междублокови пространства
 - Повишаване на енергийната ефективност на обществените и жилищни сгради
 - Разработване на Програма за насърчаване внедряването на Възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) и биогорива в Община Бяла Слатина за периода 2022-2023г.
 - Разработване на Програма за намаляване на нивата на фини прахови частици 10 (ФПЧ10) и достигане на установените норми за съдържанието им в атмосферния въздух в община Бяла Слатина
- **Стратегическа цел 2.2:** Опазване на водите и водните обекти и развитие на водоснабдителната инфраструктура
 - Рехабилитация на водопроводната мрежа на територията на общината
 - Изграждане на канализационни системи в населените места и в части от града
 - Изграждане на пречиствателни станции за питейна вода
 - Почистване на пътни банкети, канавки
 - Почистване на речни корита и дерета
 - Почистване на шахти за дъждовни и отпадни води
 - Проучване на възможността за включване на нови водоизточници за водоснабдяване за населените места
- **Стратегическа цел 2.3:** Поддържане на доброто състояние на почвите и предотвратяване на тяхното замърсяване, борба с почвената ерозия
 - Опазване на почвеното плодородие чрез прилагане на мерки за нейното предотвратяване и мероприятия, предпазващи от ерозия на почвата
 - Облагородяване, поддържане и оформяне на алеи и паркови пространства в населените места от общината
 - Реконструкция и рехабилитация на спортни съоръжения и детски площадки

- Обновяване на гробищните паркове
- Залесяване на общински терени и увеличаване лесестостта на територията на цялата община
- Използване на потенциала за развитие на биологично земеделие за производство на биологично чиста растителна и животинска продукция
- Въвеждане на система за осъществяване на почвен мониторинг
- **Стратегически приоритет 3: Опазване и поддържане на биологичното разнообразие в общината**
 - Опазване на горските масиви и биоразнообразието от бедствия, пожари и климатични промени
 - Създаване на системи за управление на защитените територии в общината и опазване на културното наследство
 - Насърчаване на селския туризъм
 - Повишаване информираността на обществото по отношение на околната среда и природните ценности
 - Контрол по прилагане на нормативната уредба, правилата и изискванията за събиране на билки или генетичен материал от лечебни растения, включително начините, инструментите и хигиенните изисквания при събирането, с оглед природосъобразното и устойчиво ползване на ресурсите им.
- **Стратегически приоритет 4: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население**
 - Назначаване на допълнителен щатен персонал, занимаващ се с опазването на околната среда и насърчаване на доброволчеството в екологичната сфера;
 - Обучение на служителите и повишаване на тяхната квалификация с цел прилагане изискванията на новите нормативни актове и европейското законодателство
 - Провеждане на тематични форуми и анкети по проблемите на околната среда
 - Провеждане на обществени кампании за повишаване на съзнанието на жителите на общината по въпросите за намаляване на нерегламентираното изхвърляне на ТБО и опазване на чистотата в населените места
 - Привличане на обществеността в процеса на вземане на решения
 - Създаване на партньорства с други общини за съвместно кандидатстване по програми и проекти, касаещи околната среда, обмяна на опит и внедряване на добри практики
 - Създаване на инспекторат, извършващ постоянен контрол и мониторинг на проблемите свързани с опазването на околната среда

VII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Планът за действие към Общинска програмата за опазване на околната среда на община Бяла Слатина за периода 2022 – 2028г. предвижда изпълнението на конкретни и целенасочени

мерки по отделните компоненти на околната среда, с цел постигане на съответствие с действащите норми и стандарти в екологичното законодателство.

Планът за действие ще бъде предоставен след окончателното приемане на Програмата за опазване на околната среда на община Бяла Слатина за периода 2022 – 2028г.

VIII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Ефективното изпълнение на Програмата по опазване на околната среда в община Бяла Слатина изисква координация между отделните направления, отговорни за изпълнението ѝ. Такъв координиращ орган е Кметът и заместник-кметовете на общината. Осигуряването на финансовите средства за задачите, включени в програмата, ще се извършва чрез предварително планиране от бюджета на общината, от Републиканския бюджет, от Структурните фондове и Кохезионния фонд и други донорски мерки и финансови инструменти. ПУДООС към МОСВ финансира проекти за почистване на замърсени с отпадъци терени, за залесяване и рекултивация, почистване от пестициди. Програма за развитие на селските райони към МЗХ финансира проекти за екологосъобразно земеделие и животновъдство, селски и алтернативен туризъм. Оперативна програма „Околна среда“ 2021-2027г. подпомага проекти, свързани с подобряване качеството на водите, управление на отпадъците, опазване на въздуха. Предвид динамиката в развитието на страната, програмата подлежи на периодична актуализация, вкл. по отношение на сроковете, отговорните изпълнители и необходимите суми за изпълнение на отделните дейности.

В процеса на наблюдение, Общинската администрация осигурява участието на организации, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност. Предметът на наблюдение включва изпълнението на целите и приоритетите на ПООС, организацията и методите на изпълнение, прилагани от съответните административни структури, организациите и юридическите лица, участващи в изпълнението им. Целта на мониторинга е да отбелязва отклоненията от целите на ПООС достатъчно рано, за да бъде възможно тяхното коригиране, преди последствията от тях да станат толкова сериозни, че да не могат да бъдат преодоляни. Наблюдението е важен елемент, който позволява да се засили или намали активността в конкретна насока, да се предприемат коригиращи действия, ако напредъкът е неудовлетворителен или ако условията се изменят.

Контролът има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнението на ПООС. Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност, изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика. Същностната характеристика, дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес, във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт. Контролът върху изпълнението на ПООС 2022-2028г. на община Бяла Слатина се извършва от Общински съвет – Бяла Слатина, който приема програмата и следи за нейното изпълнение.

Изпълнението на ПООС ще се осъществява от лицата, които със заповед на Кмета на Общината (във връзка с изискването на чл. 15, ал. 1, т. 10 от Закона за опазване на околната среда) са определени като притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

На основание на чл. 79, ал. 5 от Закона за опазване на околната среда, Кметът на Общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата за околна среда, а при необходимост и предложения за нейното допълване и актуализиране. В годишния отчет се отбелязва напредъка при постигането на набелязаните цели и приоритети на ПООС, отчитат се настъпилите промени в екологичната обстановка, измененията в законовата и нормативна база и произтичащите от това промени в отговорностите и задълженията на местните власти, както и препоръки за подобряване на резултатите от наблюдението на изпълнението на програмата. Актуализация на общинската програма по опазване на околната среда се извършва при съществена промяна на нормативната база и условията, при които е разработена.

В допълнение, на основание на чл. 79, ал. 6 от Закона за опазване на околната среда, годишните отчети, които Кмета на Общината внася в Общинския съвет, се предоставят за информация в РИОСВ - Враца.

За информиране на обществеността отчетите по изпълнение на ПООС ще бъдат обявявани на информационните табла в сградата на Общината, както и публикувани на официалния сайт на община Бяла Слатина - <https://www.byala-slatina.com/>.

IX. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1. Раздел „Лечебни растения“

Раздел „Лечебни растения“

СЪДЪРЖАНИЕ

66

I. Въведение

66

II. Описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите на територията на община Бяла Слатина
67

III. Анализ на дейностите за опазване на екосистемите и ресурсите от лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване
..67

IV. Приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове
71

V. Избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях
72

VI. Предложения за разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановите документи от по-висока степен
72

I. Въведение

Предмет на настоящата разработка е изготвянето на Раздел „Лечебни растения“, който е неразделна част от Програмата за опазване на околната среда на община Бяла Слатина за периода 2022 – 2028 г., съгласно чл.50, т.3 от Закона за лечебните растения (ЗЛР, ДВ бр.29/2000 г. изм. ДВ бр. 96/2017 г.) и Наредба №2 от 20.01.2004г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения (ДВ, бр. 14 от 20.02.2004 г.)

Лечебните растения са важна част от растителните ресурси на България. Те намират приложение в медицината, българското домакинство, използват се за хранителни и козметични цели и др.

В последните години, обаче, тяхното използване се увеличава, най-вече поради износет към други страни и те придобиват икономическо значение, поради търговските цели, за които се използват.

С раздела „Лечебни растения“ към Общинската програма по опазване на околната среда се цели да се постигне ефективно използване на лечебните растения, опазване на естествените им находища, предотвратяване изчезването на отделни видове и свързаните с тях компоненти на околната среда, с цел задоволяване потребностите от лечебни растения на населението.

Лечебните растения се опазват от увреждане и унищожаване, с цел осигуряване на устойчивото им използване като част от естествения генетичен

растителен фон. Опазването на лечебните растения е система от мерки и дейности, целящи запазване на биологичното им разнообразие. Опазването им включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации на видовете.

Увреждането на лечебните растения е такова изменение на популациите им, което неизбежно довежда до влошаване на биологичните им показатели и това от своя страна затруднява възстановяването им, а при по-лоши случаи довежда и до тяхното изчезване. Разделът „Лечебни растения“ включва информация за видовете лечебни растения, местообитанието им, разпространението им, режимът на тяхното ползване, прогнозните количества суровина, морфологичните части, предмет на събиране, на които може да разчита местната икономика. Разделът представя и информация за необходимите мерки за опазване на лечебните растения и техните местообитания и находища.

II. Описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите на територията на община Бяла Слатина

Около 770 вида, или 19% от всички видове растения у нас, са лечебни. Повечето от тях, около 760 вида, са диворастящи. Около 250 от тях се ползват в големи количества за търговия и преработка. Останалите не са обект на икономически интерес, за сега, но за тяхното полезно действие има научни данни и практически доказателства.

Повечето лечебни растения в България се отнасят към биологичния тип на многогодишните тревисти растения - 49%. Едногодишните видове са 19%, храстите 15%, а дърветата 11%. Най-малочислен е типът на двугодишните видове - 6%. Размножаването е основно чрез семена или спори, но при голяма част от многогодишните видове е застъпено вегетативното размножаване.

Най-голям процент от видовете български лечебни растения се срещат в поясната широколистните, смесени и иглолистни гори - 92%. Не малка част са плевелни и рудерални видове, развиващи се в планините и низините до 1500 m надморска височина. На територията на община Бяла Слатина се срещат различни видове лечебни растения.

Находищата на лечебни растения на територията на общината са предимно повсеместно разпространени, някои се срещат по единично или на групи и се използват най-вече за лични нужди. В района на общината не са извършвани теренни проучвания относно местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, както и оценка на количественото състояние на ресурсите.

III. Анализ на дейностите за опазване на екосистемите и ресурсите от лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване

Ползването на лечебните растения и техните ресурси включва:

- 1/ събирането на билки от диворастящи и култивирани лечебни растения;

2/ придобиването на билки за първична обработка или преработка;

3/ събирането на генетичен материал от диворастящи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата.

4/ събирането на билки от естествените находища на лечебни растения на територията на община Бяла Слатина се извършва съобразно изискванията на Закона за лечебните растения и настоящата програма.

Ползването на лечебните растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на разрешително за ползване, издадено по реда на Закона за лечебните растения. Разрешително не се изисква при събиране на билки за лични нужди от земи, гори и водни обекти - общинска собственост. Разрешително не се изисква и когато лечебните растения са култивирани от собственици или ползватели на земи, гори или водни обекти, освен когато са култивирани от Общината. Разрешителното задължително придружава събраните билки до и в билкозаготвителния пункт и складовете към него.

Съгласно чл. 22 от Закона за лечебните растения разрешително за ползване на лечебните растения се издава от:

1. директора на държавното горско стопанство или на държавното ловно стопанство в определения им териториален обхват - когато ползването е от горски територии - държавна собственост, както и за такива, предоставени им за управление въз основа на договор - след заплащане на такса в държавното горско стопанство или в държавното ловно стопанство;

2. кмета на общината, когато ползването е от:

а) земеделски земи от поземления фонд и такива, включени в строителните граници на населените места - общинска собственост, след заплащане на такса в общината;

б) територии в строителните граници на населените места - общинска собственост, независимо от предназначението им, след заплащане на такса в общината;

в) земеделски земи от поземления фонд - частна собственост; разрешително се издава на собственика/арендатора или упълномощено от него лице, без заплащане на такса с възможност за преотстъпването му на трети лица - възмездно или безвъзмездно, при свободно договаряне;

3. лице с висше лесовъдско образование, оправомощено от кмета на съответната община и регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горските територии - общинска собственост, след заплащане на такса в общината, както и за такива, предоставени на общината за управление въз основа на договор;

4. лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горски територии, за което горско сдружение есключило договор;

5. лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горските територии извън посочените в т. 1 и 5, за които собственикът има сключен договор за конкретния имот.

РИОСВ – Враца осъществява контрол върху издадените разрешителни за

ползване на лечебните растения.

Съгласно чл. 24, ал. 1 от Закона за лечебните растения таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти - държавна собственост, се определят с тарифа, одобрена от Министерския съвет. Таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти - общинска собственост, се определят от съответните общински съвети в размер не по-голям от размера на таксите по ал. 1.

Таксите постъпват в бюджета на общината и се изразходват за: плановите документи; дейности по поддържането и възстановяването на лечебни растения и техните находища; научни изследвания и наблюдение на лечебните растения; изграждане и поддържане на специализираните: карта, регистър и информационна система за лечебните растения; култивиране и преработка на лечебните растения; обучение, издаване на образователни материали, провеждане на конференции по лечебни растения; други дейности, свързани с управлението и контрола по Закона за лечебните растения.

Съгласно чл. 26 от Закона за лечебните растения разрешителното за ползване се издава на юридическо лице, или на физическо лице, което събира билки за продажба или генетичен материал от лечебни растения, и определя:

1. вида на ползването;
2. разрешеното количество билки или генетичен материал по видове морфологични части;
3. района или конкретното находище;
4. начина на ползване;
5. срока на ползване;
6. други условия, свързани с опазване на находището;
7. лицата, извършващи ползването, ако те са различни от титуляря на разрешителното.

Разрешителното се издава преди осъществяване на ползването. Билкозаготвителят е длъжен:

1. да уведоми съответната регионална инспекция по околната среда и водите за организираните от него билкозаготвителни пунктове и складове за билки до започване на дейността в тях;
2. да изкупува само билки, за които е издадено разрешително от компетентните за това органи или удостоверение за култивиране;
3. да съхранява разрешителните и/или удостоверенията по т. 2 в срок до 31 март на следващата календарна година;
4. да води книга за изкупените, реализираните и наличните количества билки, регистрирана в регионалната инспекция по околната среда и водите;
5. да осигурява достъп на контролните органи по Закона за лечебните растения за проверка на наличните или намиращите се в процес на първична обработка билки и на необходимата документация;
6. до 20 януари да представя в съответната регионална инспекция по околната среда и водите обобщена информация за изкупените, обработените и реализираните презпредходната година билки и техния произход по разрешително, както и за складовите наличности.

По данни на Общинска администрация – Бяла Слатина през 2021 г. са издадени 7 бр. разрешителни за ползване на лечебни растения на територията на

общината.

При издаване на разрешителните са спазени следните условия:

- ✓ Период за ползване: Листа – преди цъфтеж. Цветове – в началото на цъфтежа или при пълен цъфтеж;
- ✓ Начин на ползване: Листа – чрез отрязване на целите облистени стъбла и последващо отделяне на листата. Цветове – чрез откъсване или отрязване на целите съцветия;
- ✓ Препоръчителни инструменти: режещи инструменти (ножици, сърп, нож) - да бъдат без ръжда по режещите повърхности;
- ✓ Изисквания за опазване на находището: да не се допуска увреждане на другичаста на растенията и други растения. Да не се чупят и къшат безразборно клоните на дърветата.

Ползвателят на разрешителното за ползване на лечебни растения е длъжен:

- ✓ Да не допуска ползване на лечебните растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата;
- ✓ Да не допуска ползване на защитени от закона лечебни растения;
- ✓ Да почиства прилежащите територии след приключване на ползването;

След изтичането на посочените в разрешителното срокове да не се разпорежда с останалите недобити лечебни растения, които заедно със заплатените такси остават за общината;

При извършване на ползването да носи винаги в себе си разрешителното.

Когато билките са добити от култивирани насаждения, според нормативните изисквания те се придружават от удостоверения, за които все още няма утвърдена законова форма. Тези удостоверения се издават от Кмета на общината след проверки, които установяват дали количеството на добитите билки отговаря на площта на култивираните насаждения - така може да се прецени, дали не са използвани билки от естествени находища, което е важно за тези лечебните растения, които са защитени или са под специален режим на опазване и ползване.

На територията на цялата страна е забранено събирането на билки от следните видове лечебни растения от естествените им находища:

Бенедиктински трън, пресечка (*Chicus benedictus* L.), Волски език (*Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm.), Горицвет пролетен (*Adonis vernalis* L.), Диланка лечебна, валериана (*Valeriana officinalis* L.), Залист бодлив (*Ruscus aculeatus* L.), Изтравниче, страшниче (*Asplenium trichomanes* L.), Исландски лишей (*Cetraria islandica* (L.) Ach.), Исоп лечебен (*Hyssopus officinalis* L. ssp. *aristatus*), Какула едрочветна (*Salvia tomentosa* Mill.), Копитник (*Asarum europaeum* L.), Мечо грозде (*Arctostaphylos uva-ursi* (L.) Spreng), Момина сълза (*Convallaria majalis* L.), Оман бял (*Inula helenium* L.), Папаронка жълта, жълт мак (*Glaucium Flavum* Crantz), Пелин сантонитов (*Artemisia santonicum* L.), Пирински/Мурсалски/Алиботушки чай (*Sideritis scaedica* Grisb.), Пищялка панчичева (*Angelica pancici* Vand), Плаун бухалковиден (*Lycopodium clavatum* L.), Риган бял (*Origanum vulgare* L. Ssp. *Hirtum* (Link) Letswaart), Ружа лечебна (*Althaea officinalis* L.), Салеп (*Orchis sp. diversa*), Смил жълт (*Helichrysum arenarium* (L.) Moench.), Хуперция иглолистна, плаун обикновен (*Huperzia inunda* (L.) Bernh = *L. selago*), Цистозира (*Cystoseira barbata* (Good et Vood) Ag.).

Посочените в заповедта на Министъра на околната среда и водите ограничения и забрани не се отнасят за количествата билки, събирани за лични нужди.

Под режим на опазване и регулирано ползване от природата са лечебни растения, посочени в Приложение № 4 на Закона за опазване на биологичното разнообразие:

1. Бодлив залист, рускус (*Ruscus aculeatus*)
2. Подезичен залист, миши трън (*Ruscus hipoglossum*)
3. Момкова сълза (*Polygonatum officinale*)
4. Блатно кокиче (*Leucojum aestivum*)
5. Иглика (*Primula vulgaris*)
6. Червен божур (*Peonia peregrina*)
7. Есенен минзухар (*Crocus pallasii*)
8. Лечебна зайча сянка (*Asparagus officinalis*)
9. Залист бодлив (*Ruscus aculeatus*)
10. Синчец обикновен (*Scilla bifolia*)

Традиционни видове лечебни растения, подложени на ползване:

1. Горска ягода (*Fragaria vesca*)
2. Червен кантарион (*Centaurium erythrea*)
3. Мащерка (*Thymus*)
4. Подъбиче (*Thorncroftia Thuspeinanta*)

1Съгласно Закона за лечебните растения билки за лични нужди са количества билки в свежо състояние, събрани от едно лице в рамките на един ден, както следва: корени, коренища, луковици или грудки - до 1 кг; стръкове - до 2 кг; листа - до 1 кг; кори - до 0,5 кг; цветове - до 0,5 кг; семена - до 0,1 кг; плодове - до 10 кг; пъпки - до 0,5 кг; талус - до 1 кг.

IV. Приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване. Опазването на лечебните растения е система от мерки и дейности, целящи запазването на биологичното разнообразие на лечебните растения и на техните ресурси. То включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации на видовете.

Като основна причина за намаляване на лечебните растения е тяхната свръх експлоатация, неправилно събиране, липсата на период на възстановяване на популациите, прекомерната паша на едър и дребен добитък и др.

Опазването на лечебните растения е отговорност както на местните власти, издаващи позволителни и осъществяващи контрол, така и на ползвателите.

Поради тази причина за изпълнение целите на ПООС 2022-2028 г. ще бъдат предприети следните мерки:

- Осъществяване на контрол за недопускане на ползване на лечебни растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата;

Запознаване на жителите на общината чрез кметовете на кметства със заповедите на Министъра на околната среда и водите, относно специалния режим на опазване и ползване на лечебните растения през съответната година и осъществяване на контрол по нейното изпълнение;

- Запознаване на ползвателите на лечебни растения с техните задължения и отговорности;
- Предоставяне на собствениците и ползвателите на земеделски земи на наличната информация за лечебните растения на територията на общината, за пригодността на земята за отглеждането им, както и информация за задълженията и препоръките относно земеползването, включително използване на екологосъобразни технологии за отглеждане, свързани с лечебните растения в общината;
- Даване на указания, относно начина на ползване на лечебните растения на територията на община Бяла Слатина, както и правилата и изискванията за събиране на билкиили генетичен материал от лечебни растения, регламентирани с наредбата по чл. 27 от Закона за лечебните растения;
- Забраняване ползването на лечебните растения по начини и със средства, които водят до увреждане на находищата им, намаляване на техните ресурси, затрудненовъзстановяване на популациите им или намаляване на тяхното биологично разнообразие, както и в нарушение на наредбата по чл. 27 от Закона за лечебните растения;
- Участие на обществеността по вземането на решения, във връзка с опазването на лечебните растения на територията на общината;
- Недопускане на палене на стърнища и предотвратяване на горски пожари.

V. Избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях

На територията на община Бяла Слатина попадат следните защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР):

- **BG0000332 „Карлуковски карст“** за опазване на дивите птици, обявена със Заповед № РД-788/29.10.2008г на МОСВ (ДВ **бр.105/2008г**). Част от зоната попада в землището на с. Драшан. на площ от 1 365.822 дка.
- **BC0001041 „Карлуково“** за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна, включена в списъка със защитени зони с Решение № 122/02.03,2007г. на Министерски съвет, попада в землището на с, Драшан, на площ около 1 500 дка.
- **BG0000508 „Река Скът“** за опазване на природите местообитания и дивата флора и фауна, включена в списъка със защитени зони с Решение № 122/02.03.2007г., на Министерски съвет, попада в землищата на с. Галиче, с. Алтимир и с. Търнава, на площ 1669.135 дка;

В границите на общината **не попадат** защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ).

VI. Предложения за разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановите документи от по-висока степен

В Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, предоставяни от Община Бяла Слатина, както и приложенията към нея, са определени таксите, които се заплащат за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти – общинска собственост.

Към настоящия момент няма предложения за тяхната актуализация и е целесъобразно тази информация да остане в настоящата Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги, предоставяни от Общината.